

ISPOD PLOČNIKA

BESPLATNO!

Slobodarski dvomjesečnik

izlazi dvomjesečno, godina IV, broj 8, siječanj/veljača 2010

Knjige i diskusije

**Šesti anarhistički
sajam knjiga**

Revolucija će biti...

**Anarhistička knjižnica
na vašem računalu**

...katalogizirana!

**Pokrenut Centar za
anarhističke studije**

Aleksander Sašo Nakov u razgovoru govori o povijesti anarhizma u Bugarskoj i brutalnosti "socijalista" i njihovih logora

Svi režimi i države zatvaraju anarhiste

Zatvori štite bogate i moćne, dok društvo nije ništa sigurnije zbog njihovog postojanja

Zašto smo protiv zatvora, protiv svih zatvora?

Mogu li institucije osnovane od strane države biti od koristi anarhistima i koja je uloga sveučilišta u socijalnom sukobu

Razlika između anarhije i akademizma

Danas dizajn sudjeluje u produkciji smeća, beskorisnih stvari i zato ga treba izokrenuti i izvrnuti ruglu

Serbestičko kazanje o dizajnu

Borba protiv kolonizacije Sjeverne Amerike i genocida traje već 500 godina, a sustav pokušava slomiti otpor svim sredstvima

500 godina otpora

Država opet zatvara anarhiste kao primjer svima koji se usuđuju suprotstaviti nasilju na kojem sama počiva

Apsurdna optužba za terorizam

Uvodnik

Ispod pločnika je slobodarsko (ili anarhističko) glasilo, mogli bismo reći dvomjesečnik, jer nam je hvatanje i praćenje zadanog ritma zasad polazilo za rukom. Unatoč svijesti o nestalnosti vremena i njegovom neprestanom izmicanju, ovakvo nam definiranje u okvirima vremena ipak garantira željeni kontinuitet.

Osnovna ideja jest biti medij slobodarskog pokreta, te se može reći da na određeni način (iako ne u potpunosti) nastavljamo rad koji su započeli drugi objavljujući *Comunitas*, *Nećemo i nedamo*, *Zaginflat* i cijeli niz drugih publikacija koje su obilježile godine rada slobodarskog pokreta kod nas. Unatoč tome što je propagandna bomba informacija odavno aktivirana, činjenica je da je njezin upravljač najčešće u rukama *masovnih medija* koji su oduvijek bili naklonjeni svim vlastima. Upravo stoga postoje događaji i ideje koje se zaobilaze, kojima je neka nevidljiva ruka odredila mjesto ispod svakodnevnih senzacija i dnevnih kronika gradskih ulica. Jedna od ideja *Ispod pločnika* jest stoga da između ostalog bude prostor za takve, najčešće zaobilažene ideje, vijesti, stavove, razgovore i aktualne situacije slobodarskog pokreta. Uz različite prijevode, autorske članke, predstavljanja novih knjiga i drugih izdanja *Ispod pločnika* također nastoji pružiti otvorenu diskusiju teorije i prakse, odnosno papirnatih stavova i svakodnevnih postupaka, a ne samo periodično izdanje ideja na papiru. Sve je ovo ionako tek mali doprinos onome što pokret radi, ono ostalo i bitno događa se u svakodnevnom životu, na ulici, na radnom mjestu, u školi, na fakultetu, u našim međusobnim odnosima...

Raznolikošću stavova i ideja koje donosimo ili ćemo donositi želimo naglasiti važnost i nužnost propitivanja tuđih, ali i vlastitih stavova; nužnost diskusije i konstruktivne kritičnosti kojom istovremeno rušimo mit o objektivnosti i konstanti naših stavova jer oni niti to jesu niti bi takvima trebali biti. Želimo naglasiti nužnost promjene proizašle iz osobnog promišljanja iznesenih stavova, a ne puko usvajanje predstavljenih ideja. Uz sve to treba reći da stavovi izneseni u tekstovima nisu nužno stavovi iza kojih stoji uredništvo, već tekstove objavljujemo zato jer ih nalazimo zanimljivima i dobrom podlogom za diskusiju i razvoj rasprave.

I na kraju... u želji da dopremo do šireg čitateljstva, odlučili smo *Ispod pločnika* ostavljati i na frekventnijim kulturnim mjestima i knjižarama čiji popis možete naći na zadnjoj stranici...

Financiramo se donacijama, pa kada naletite na kutiju na kojoj piše "donacije", ubacite nešto, to će nam puno pomoći.

Trenutno nemamo fizičku adresu, a kontaktirati nas možete putem elektroničke pošte. Ukoliko želite pomoći na bilo koji način, poslati vijest/prilog, ili primati *Ispod pločnika* na svoju adresu, pišite na: ispodplocnika@net.hr

Ukratko o zimskom broju *Ispod pločnika*

Organizirajte se!

Vrijeme nam stalno izmiče, osmi broj *Ispod pločnika* je napokon gotov, iako smo željeli da odavno to bude tako. No, nije to posebno važno, ne radimo ovo zato da bi poštivali rokove, već zato jer smatramo da nam nedostaje vijesti, analiza i stavova koji ne prolaze kroz uobičajene filtere sustava.

Nikad nismo planirali teme broja, uvijek su dolazile "same od sebe", gotovo inercijom, tekst bi se nastavio na tekst i broj bi ubrzo imao temu, čak i kada to nije bilo očito. Tako se ovaj broj dobrim dijelom bavi zatvorima i državnom represijom, ali pronašli smo prostora i za druge teme.

Međutim, ne bavimo se zatvorima i represijom iz pozicije žrtvi koje kukaju nad svojom sudbinom i sudbinom naših prijatelja u zatvorima po cijelom svijetu. Anarhiste su proganjali i zatvarali pa će tako i nastaviti raditi dokle god se suprotstavljamo sustavu moći, autoritetima i manipulatorima koji pokušavaju ili uspijevaju oblikovati naš život. To je jasno i ne čudimo se tome, već potičemo sve na solidarnost, bilo s onima koji su zatvoreni, bilo s onima na slobodi, a koji su ugnjetavani na druge načine. Solidarnost je ono čega se svaka moć boji pa upravo zato pokušava okrenuti ljude jedne protiv drugih, kapitalističkom individualizmu, posjedovanju kao ideji sretnog i uspješnog života, visokim ogradama i kamerama kao sigurnosti. Danas sami pristajemo na represiju, kontrolu, snimanje... na jedan veliki zatvor u ime sigurnosti, koja nije naša, već sigurnost moćnika. Društveni mir znači sigurnost za one "gore" i njihove institucije, a na nama je da slušamo i slijedimo. Za sve ostalo nas uvjeravaju da ne može funkcionirati te da je

ovo što imamo najbolji način organizacije društva i života.

Mi to ne vidimo na taj način. Organizacija je važna i naše međusobno povezivanje je važno kako bi razumijeli različite potrebe, ideje i pristupe, ali organizacija u tom smislu ne predstavlja ništa slično postojećim institucijama i strukturama.

Umjesto ovoga što nam se nudi, vidimo potrebu za organiziranjem stotina i tisuća malih grupa, inicijativa, projekata, koje će u svom zajedničkom djelovanju raditi na stvaranju boljeg svijeta, a to nužno znači nalaziti se u sukobu s postojećim, gdje sve radi protiv nas. Upravo zato se organiziramo na načine koje vlast nikad neće razumijeti, baš kao niti svi oni koji vjeruju u tu vlast ili su "oštećeni" njenim utjecajem. Naše organizacije nisu hijerarhijske, struktura je horizontalna, a praksa je pokazala da su u takvim organizacijama ljudi učinkovitiji, zadovoljniji jer jedino tako mogu uzeti stvari u svoje ruke i odlučivati o onom što ih se tiče u svojoj neposrednoj okolini. Masovnost i struktura današnje društvene organizacije to guši i onemogućava.

U sljedećim brojevima *Ispod pločnika* ćemo se detaljnije i dublje baviti pitanjima organizacije, pokušati ćemo predstaviti neke od modela, dobra i loša iskustva... Ne zbog teorijske rasprave, već zbog praktične primjene tih modela, zbog potrebe da sebi i drugima damo alate kojim će svakodnevna borba biti učinkovitija.

Do sljedećeg broja, cijeli život je pred vama, a društveni sukob koji traje nije tek teorijska rasprava, već proces koji zahtjeva aktivno sudjelovanje. Zato vas pozivamo da se organizirate i budete solidarni!

Distribucija i financiranje

Ispod pločnika želimo distribuirati na što različitim mjestima. Ne postoji ciljana publika. Popis mjesta gdje ga je moguće pronaći nalazi se na zadnjoj stranici, a ukoliko želite pomoći u distribuciji, slobodno se javite putem e-maila i poslati ćemo vam željeni broj primjeraka.

Sav rad na *Ispod pločnika* je volonterski, a financira se isključivo donacijama i benefit događanjima. Zato će svaka donacija biti od velike pomoći. Troškovi koje imamo su tisak, poštarina i još poneki sitni trošak. Unatoč niskim troškovima, oni ipak postoje i moramo ih iz broja u broj pokriti, o čemu ovisi i naklada, a koju želimo povećati kako bi proširili distribuciju.

Novi i sve stare brojeve *Ispod pločnika* možete čitati na internetu:

<http://www.ispodplocnika.net>

Akcije protiv simbola kapitalizma

Obrana pješačke zone u Zagrebu

Najvidljiviji simbol divljanja kapitalizma i pretvaranja javnih prostora u privatne svakako predstavlja takozvani "razvojni" projekt na zagrebačkom Cvjetnom trgu i u Varšavskoj ulici, gdje su gradski moćnici i investitor naišli na otpor, iako to nije bila dosadašnja praksa.

Gradnja sličnih "razvojnih" projekata, poput benzinskih postaja, sličnih podezmnih garaža u centru grada i crkvi, do sada je u Zagrebu nailazila na blag ili nikakav otpor. "A što mi tu možemo?", bila bi rečenica koja bi svatko od stanovnika ugroženog prostora izgovorio i pokušao se prilagoditi novim uvjetima. Međutim, upravo na transformaciji centra grada, koji se sve više pretvara u prostor samozvane elite i bogataških dućana, kafića i ogromnih automobila, čini se da kapital po prvi put posrće zbog stalnih prosvjeda i pravnog nadmudrivanja oko raznih dozvola i rješenja. Nema sumnje, pravnu bitku dobija novac, no onu na ulici, oni uporniji. Iako je u Zagrebu, za razliku od drugih evropskih gradova, riječ isključivo o građanskim i mimim akcijama, čini se da one uspijevaju barem usporiti proces uništavanja pješačke zone i izgradnje još jedne garaže koja će izazvati dodatne gužve, a razmetnim bogatašima omogućiti parkiranje svog ogromnog statusnog simbola (automobila) u samom centru.

Uz garažu, planiran je i šoping centar, prepun "ekskluzivnih" dućana, što dodatno govori o usmjerenosti cijelog projekta na najbogatiji sloj društva, što je samo jedan od koraka guranja "sirotinje" na periferiju, dok "uređeno" središte ostaje na korištenje "kremlj" društva.

Zagreb u ovome nije izoliran slučaj, ovakvu transformaciju nalazimo u cijeloj Evropi, no ono što se događa paralelno je sve širi otpor, koji osim lobiranja, građanskih prosvjeda i pravnog nadmudrivanja, sve češće uzima i druge forme.

U simboličnom sukobu s kapitalističkim projektima, poput uništavanja pješačke zone u Zagrebu, posve je jasno da taj konkretan projekt nije jedini problem, niti uzrok svih problema, već tek jedan od primjera i simptoma stanja u kojem se društvo nalazi. Taj simptom jasno pokazuje sve veći jaz između bogatih i siromašnih, što u cijeloj Evropi i drugdje u svijetu uzrokuje niz napada na simbole kapitalizma, od ekskluzivnih dućana, skupih automobila, banke, nadzorne kamere... Zapravo sve ono što predstavlja temelje sustava i kontrole koja je zbog društvenih razlika sve veća.

Danas uništavaju pješačku zonu i grade podezmu garažu, sutra postavljaju nadzorne kamere, prekosutra je interventna policija na svakom uglu, dok nas anoreksična manekenka nudi novim i skupim proizvodom kojim ćemo potvrditi svoj socijalni status i koliko vrijedimo... Gdje je kraj totalitarizmu u kojem živimo?

Državna represija i politička osveta

Alfredo Bonanno uhapšen zbog pljačke banke

Prvog listopada u malom Grčkom gradiću Trikala uhapšeni su Alfredo Maria Bonanno i Christos Stratigopoulos, pod optužbom da su opljačkali banku. Christos je optužen za oružanu pljačku, a Alfredo za pomoć i prijevoz. Oboje uhapšenih su dugi niz godina izrazito aktivni anarhisti, dok je Alfredo Bonanno poznat autor niza tekstova zbog kojih je bio i zatvaran.

Nakon što su uhapšeni, prebačeni su u zatvor u Amfisu, gdje su se nalazili do sredine siječnja, da bi onda zbog suđenja u Amfisi policajcima koji su ubili mladog Alexisa početkom prosinca 2008., bili prebačeni u zatvor Korydallos u Ateni. Od trenutka od kad su uhapšeni bilo je jasno da će državni službenici iskoristiti svaku priliku za političku osvetu poznatim anarhistima, a to se posebno pokazalo u slučaju Alfreda Bonanna koji sa svojih 73 godine teško podnosi užasne uvjete u jednom od najgorih evropskih zatvora (Amfisa). Uz već narušeno zdravlje (dijabetes) i pretrpan zatvor (po pedeset zatvorenika u jednoj prostoriji), situacija se samo pogoršala nakon što mu je nakon pojave bolova u ramenu dijagnosticiran rak. No, umjesto puštanja na slobodu i premještanja u bolnicu, što je inače praksa u ovakvim slučajevima u Grčkoj, zadržan je u zatvoru, odvjetnici ne mogu

dobiti medicinsku dokumentaciju, a povrh svega, pri prebacivanju u Atenski zatvor je bio vezan lisicama (!?), iako je 30 godina mlađi Christos premješten bez lisica. Od trenutka hapšenja u svijetu su organizirane akcije solidarnosti, vrši se pritisak na vlasti u Grčkoj da oslobode Alfreda... U pismu koje je u svoje i Alfredovo ime uputio Christos, posve je jasno da se nalaze u užasnim uvjetima te da je takav tretman posljedica političke osвете vlasti zbog socijalnog sukoba koji potresa zemlju. Više informacija o razvoju situacije ćemo objaviti na našim web stranicama, a detalje na engleskom saznajte na <http://325.nostate.net> ili <http://aftertrikala.blogspot.com>

Knjige i diskusije o društvenim promjenama i akcijama

Šesti anarhistički sajam knjiga

Šesti anarhistički sajam knjiga u Zagrebu održat će se zadnji vikend u ožujku. Ove godine sajam seli u zagrebačko kino Europa, a osim već tradicionalnog okupljanja anarhističkih izdavača, grupa i pojedinaca, najavljen su i diskusije o strategijama socijalnih sukoba i akademističkom pristupu anarhizmu. Kao i svake godine, upućen je poziv za prijedloge programa koji kreiraju svi sudionici.

Šesti Anarhistički sajam knjiga u Zagrebu održat će se od 26. do 28. ožujka 2010. godine u kinu Europa, Varšavska 3. Ove godine, sajam će posebnu pažnju posvetiti diskusijama o strategijama socijalnih sukoba i akademističkom pristupu anarhizmu (više na www.ask-zagreb.org), međutim, to su samo dvije teme predložene za diskusiju tijekom ovogodišnjeg sajma, dok je ostatak programa otvoren za sve prijedloge. Prva najava sajma je ujedno bila i poziv svima grupama, izdavačima i pojedincima da se prijave za sudjelovanje. Anarhistički sajam knjiga već šest godina okuplja izdavačke kuće, grupe, projekte i osobe uključene u slobodarski pokret, te sve zainteresirane. Osnovna ideja sajma je predstaviti anarhističku/slobodarsku literaturu i djelovanje što širem krugu ljudi, te stvoriti mjesto susreta i otvoriti diskusije važne za sam

pokret i društvo.

Tijekom prvih pet godina sajam je okupio velik broj sudionika i sudionica, a na tisuće ljudi je posjetilo sajam i sudjelovalo u programu.

Sajam knjiga je osmišljen na način da kroz otvorenu koncepciju stalno bude podložan promjenama, primjedbama i otvoren za nove ideje, a svoj prijedlog možete poslati na e-mail adresu

anarhisticki.sajam.knjiga@gmail.com

Anarhisti ne bježe od odgovornosti i otvoreno preuzimaju odgovornost za svoje akcije, dok država i njeni pomoćnici rade pokolje

Tko anarhistima smješta bombaške napade?

Drugi put u posljednjih šest godina iz Italije dolazi vijest o bombaškom napadu koji su navodno izveli anarhisti i to, ni manje, ni više, već «Neformalna anarhistička federacija», koja, pazite sad slučajnosti, na talijanskom ima istu skraćnicu (FAI), kao i Anarhistička federacija Italije, organizacija koja djeluje javno, otvoreno i ne izvodi napade koji nasumično ugrožavaju. Ono što posebno upada u oči je činjenica da su svi napadi s tim potpisom izvedeni na način da šire paniku, nazivi akcija posve su apsurdni i smiješni, a akcije upućuju na to da je sve policijska namještaljka, što nije rijetka pojava u Italiji (pa i drugdje).

Onima koji možda nisu pročitali spornu vijest, koja je u Italiji dovoljno jako odjeknula da zasluži prevođenje i u Hrvatskoj, prenosimo osnovne informacije... Mainstream mediji su objavili vijest o bombaškom napadu na milanskom sveučilištu, gdje je krivo spojenih dva kilograma dinamita izazvalo manju eksploziju i nije nanosila nikakva šteta. Odgovornost za napad preuzela je fantomska grupa Neformalna anarhistička federacija (Federazione Anarchica Informale - FAI). U letku koji je pronađen FAI preuzima odgovornost za postavljeni eksploziv, a letak je naslovljen sa "Operacija Eat the Rich" i najavljuje napade na centre u kojima su pritvoreni imigranti prije nego ih se identificira i izbaci iz Italije. Traži se zatvaranje tih centara. Navodna organizacija FAI potpisala se i na omotnici u kojoj je bila lisnica s eksplozivnim prahom i koja je otkrivena na stolu direktora Centra za identificiranje i deportaciju u mjestu Gradisca d'Isonzo pokraj Gorizije. Omotnica je imala marke, ali ne i pečat pošte, a u lisnici je bio prah koji se koristi za petarde. Prema navodima medija, voditelj centra Luigi del Cielo refleksno je i brzo reagirao bacivši omotnicu na pod pa da mu nije eksplodirala u rukama i nije ozlijeđen. To su događaji koji su se odigrali 16. prosinca

2009. godine, a upravo su se po istom scenariju odigrali događaji u prosincu 2003. godine, kada je pismo-bombu primio Romano Prodi, koji je također ostao neozljeđen, iako je bomba izgorjela (kako navode mediji) u njegovom domu. Za taj napad odgovornost isto preuzima fantomska Neformalna anarhistička federacija. I dok su za nekoga tko ne poznaje anarhistički pokret, ideje, strategije i uopće odnose unutar pokreta, to možda posve normalne vijesti, ovdje sve smrdi na policijsku namještaljku. Počevši od naziva, odnosno skraćenice FAI (ujedno i skraćeni naziv za Federazione Anarchica Italiana) koja očito za cilj ima diskreditaciju najstarije anarhističke organizacije u Italiji, koja okuplja velik broj članova i simpatizera. Već 2003. godine FAI je osudio ovakvo korištenje te skraćenice i u svojoj izjavi za javnost rekao kako "samo policija ili njeni suradnici mogu na ovakav način izložiti anarhiste represiji". I dok FAI s opravdanom sumnjom tvrdi da je riječ o policijskoj podvali, na što ukazuje više od jedne činjenice, pogledajmo što još govori tome u prilog. Uopće sam naziv "Operacija Eat the Rich" je više nego smiješna i ako ste ikada bili u prilici vidjeti policijsku interpretaciju onoga što antagonistički pokreti rade, jasno je da će upravo ovakav naziv biti izabran. Sjetite se samo snimaka policijskih vježbi i "razbijanja" prosvjeda, gdje "prosvjednici" nose transparente s najapsurdnijim natpisima. Ovo nije niti vrijedno daljnjeg razmatranja. Drugo je odabir imena. Osim diskreditacije postojeće organizacije, što smo već obrazložili, uopće ideja "neformalne federacije" je posve nespojiva s idejom organizacije za koju se anarhisti zauzimaju. Dok su jedni organizirani u federaciju, koja je bazirana na ideji masovne, javne, velike organizacije, drugi su, poput insurekcionista, na koje se očito ovom akcijom djelomično (djelomično, jer se napada i FAI) cilja,

okrenuti neformalnoj organizaciji, no to je pak nespojivo s idejom federacije, koja je u svojoj naravi formalna. Postoji niz naziva koji su se tu mogli naći, no federacija nikako. Jednako važan je i odabir ciljeva te ishodi ovih akcija. Čak i ako bi mogli reći da je napad na Romana Prodiu direktan, zapravo nije o tome riječ, jer pismo je mogao otvoriti netko od ukućana, a s druge strane, riječ je o političaru koji je daleko liberalniji od mnogih koji su u ovom slučaju bili bolja meta. Možda to ništa ne dokazuje, no dovodi policijske i medijske tvrdnje u sumnju.

Također, izbor posljednje mete je posve nelogičan. Zašto bi bilo koja anarhistička organizacija organizirala napad na sveučilište, gdje anarhističke ideje pronalaze podršku među studentima i profesorima, a navodno su time pokrenuli kampanju protiv centara za deportaciju (zatvora za "ilegalne" useljenike). Kakve uopće veze ima sveučilište s tim centrima?

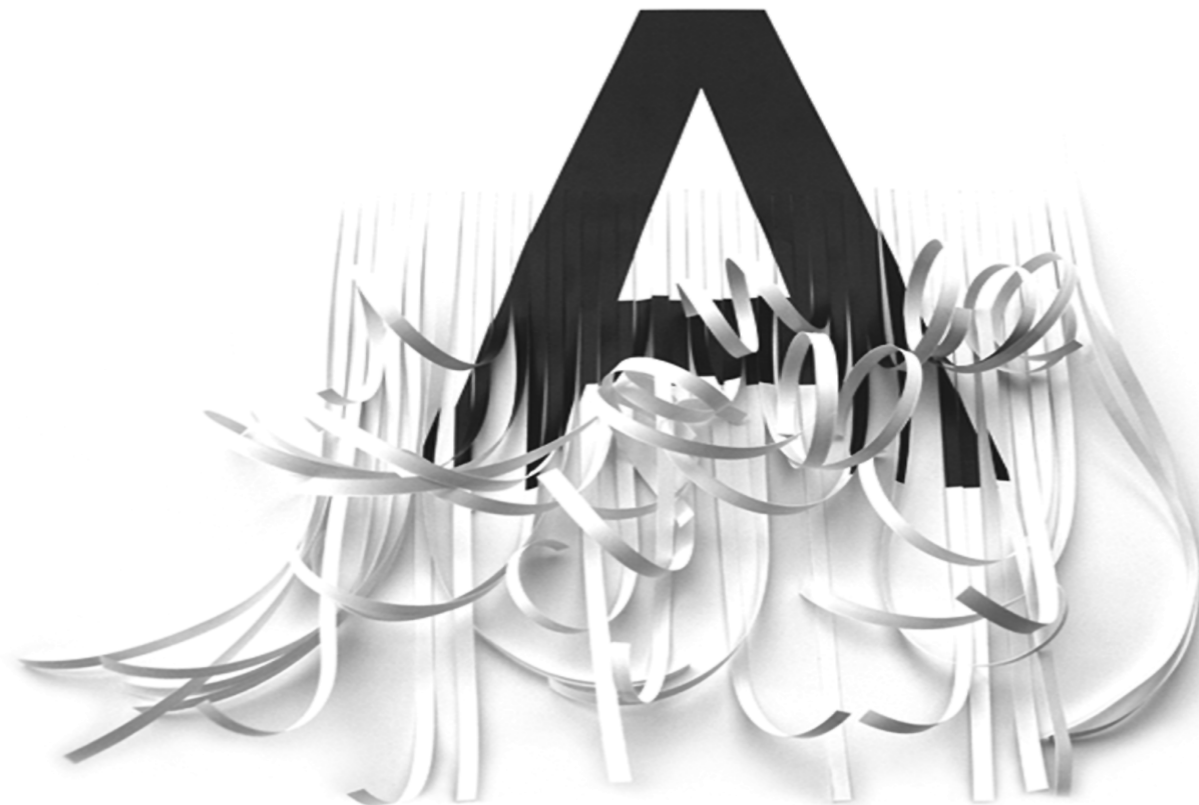
Logika iza ovih napada je i više nego apsurdna i upravo zato možemo govoriti o podmetanju. Osnovna ideja je diskreditirati anarhistički pokret, okrenuti društvo protiv svih anarhista, protiv talijanske federacije, koja je izrazito vidljiva, a čije ime (skraćenica) se sada pojavljuje u medijima i povezuje s terorističkim napadom koji je bio usmjeren na slučajne prolaznike. Sve do sad navedeno upućuje na ovakav zaključak. Država na sve načine pokušava kriminalizirati anarhistički pokret, ali i pokret za zaštitu prava useljenika, protiv kojih je aktualna vlast u Italiji objavila rat.

Takav scenarij potvrđuje i Anarhistička federacija Italije u svojoj reakciji na najnoviju policijsku provokaciju, gdje otvoreno prozivaju policiju i tvrde da država i njene institucije ne mogu i ne žele tolerirati obilježavanje pokolja koji su počinili u Milanu 1969. prije točno četrdeset godina, kada su ubili anarhistu Giuseppea Pinellija (o čemu je i nobelovac Dario Fo napravio dramu) i podmetnuli bombu u antianarhističkoj akciji na trgu Fontana ubivši 16 i ranivši 88 ljudi (više o slučaju Piazza Fontana i Pinelliju na <http://www.katesharpleylibrary.net/f7m14m>). Upravo u trenutku kada su anarhisti u Milanu i cijeloj Italiji obilježavali ove tragične događaje, policija opet podmeće eksploziv i širi paniku. U svojoj izjavi za javnost, FAI poziva na prestanak širenja dezinformacija, pogotovo novinare, čija uloga bi trebala biti širenje informacija, a ne autoritarnu propagandu. Ovaj slučaj još jednom pokazuje da su država i njeni poslušnici najveći teroristi. Nasilje, zastrašivanje, ugnjetavanje, neravnopravnost, autoritarnost, osobna korist... sve su to metode državnog terorizma, a upravo protiv toga se anarhisti bore.

Mogu li institucije osnovane od strane države biti od koristi anarhistima i koja je uloga sveučilišta u socijalnom sukobu

Razlika između anarhije i akademizma

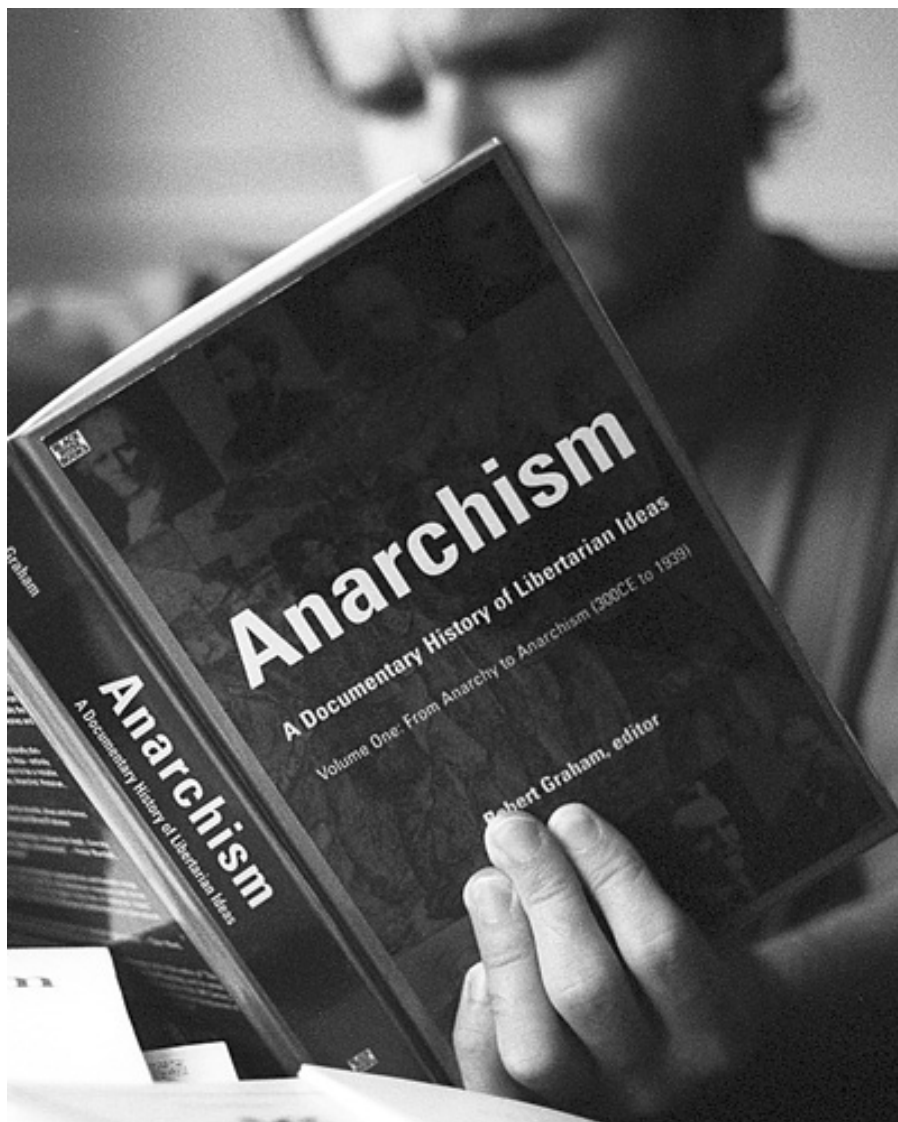

Nedavno sam imao priliku sudjelovati na međunarodnoj akademskoj konferenciji u Moskvi, „Hijerehija i moć u povijesti civilizacija“, organiziranoj od strane Ruske akademije znanosti. Prisustvovao sam diskusijama koje su tematizirale izgradnju alternativa hijerarhijskom modelu organiziranja i trenutnu državnu represiju prema socijalno angažiranim pokretima. Smatram to interesantnim s obzirom da sam odustao od studiranja (nisam završio čak ni tri semestra). Uglavnom ne volim sveučilištarce i vjerujem da je akademska zajednica jedna od institucija moći koju treba dokinuti.

Od preko stotine sudionika mislim da sam bio jedan od dvojice bez doktorata ili magisterija (a ta druga sirovina je bila na istim diskusijama kao i ja) i jedini bez ikakve sveučilišne diplome. Bilo bi zabavno i vrijedno truda da sam se prokrijumčario na konferenciju - uostalom, sveučilišne diplome je lagano krivotvoriti pa tako „radikalni“ koji žele postati učitelji ne trebaju trošiti pet godina svog života za prave papire. Ali, ovog sam puta bio pozvan od strane organizatora diskusija, također kritičnih prema akademizmu i željnih diskusije bez velikoga teoretskog odmak od aktualnosti socijalnih

pokreta i represije nad njima. Da sam antropolog, mogao bih napisati lijepu etnologiju tog čudnog plemena akademika. Ali iz moje avangardne perspektive anarhiste mogu reći još više. Bilo bi poprilično lagano samo dogmatično istaknuti da je akademija jedna od vladajućih institucija, te stoga naš neprijatelj i stati na tome. To bi također zakrilo kompliciranje i korisnije činjenice. Sveučilišta su također bila žarišta (ili da kažem „locusi“) pobuna i socijalnih pokreta. Moji ruski prijatelji napomenuli su mi da se anarhistički pokret u Rusiji uvelike rehabilitirao na Odsjeku za povijest osamdesetih godina, a njegovo zadnje uporište među širokim masama bijaše muzej u Kropotkinovoj kući, zatvoren 1931. U pauzama ustanaka, sveučilišta međusobno razmjenjuju besplatnu hranu, logistiku, financije, medije (npr. prezentacije studentskim organizacijama), prostore i zaposlenike. Veze među sveučilištima mogu ublažiti državnu represiju i dodijeliti legitimitet onim pobunjenicima koji se prurušavaju, makar privremeno, u disidente. Nije slučajnost tako lagano muljanje i manipuliranje resursima na sveučilištima. Sveučilište bi trebalo biti poprilično oslobođen prostor unutar okvira dominacije.

Osobno znam nekoliko sveučilištaraca koji su iskreni antiautoritarci i mnogo su me naučili. Poznajem i ljude koji su zadržali anarhisti te su također zaposleni na sveučilištu. Ne mogu se sjetiti ni jedne druge elitne institucije s toliko dobrih ljudi koji ne zaboravljaju (već ih prije direktno upućuju) socijalna pitanja na svojem poslu. Ali kada se anarhija i akademizam isprepliću uvijek se zapitam: „Da li su ovi ljudi anarhistički akademici ili akademski anarhisti?“ Howard Ehrlich, Noam Chomsky, Michael Albert, David Graeber, bell hooks (nije anarhistkinja, ali je teoretski važna mnogima) i Petar Kropotkin rekli su ili učinili stvari koje smatram vrlo naivnima i štetnima na način koji direktno reflektira njihov privilegirani odnos s autoritetom kao članovima/icama elitnih institucija. Ali tko može zanijekati njihov doprinos pokretu? Doduše, anarhisti mogu zanijekati sve, ali većina nas pronalazi nešto vrijedno u radovima barem nekih navedenih učenjaka i bez njih bi pokret imao samo ljude koji istražuju na način Johna Zerzana (i mene, kad smo već kod toga). A istraživanja su područje gdje akademska zajednica može biti od velike koristi anarhistima. Satjeravaju nas u kut u pogledu istraživanja i kritičke debate.

Anarhisti su lijeni istraživati. Mnogi preferiraju religiju naspram istraživanja. Općeprihvaćena, i objektivno kriva, stajališta koja su od iznimne važnosti za anarhističku teoriju slobodno cirkuliraju pokretom. Neke osnovne pretpostavke primitivističke, veganske i povijesnomaterijalističke struje anarhizma bile bi davno odbačene da imamo kulturu ozbiljne analize i debate. Umjesto toga imamo kulturu referiranja na internet forumima.

Također mislim da smo mogli napredovati u vječitom promišljanju o prirodi formalne i neformalne moći i dosegu u kojoj svaka dopušta uspostavu ili propitivanje hijerarhije. Ali, ovaj, u našim krugovima to je još uvijek svačija procjena.

U Moskvi sam saznao za Projekt rane države, mrežu znanstvenika koji istražuju pojavu i evoluciju države. Zašto anarhisti nisu upoznati s ovim istraživanjem? Zašto se ograničavamo na anarhističke krugove i literaturu u potrazi za novim informacijama i zašto ne pokušavamo više intervenirati i utjecati na akademske diskusije? Jedan poznanik mi je ispričao zanimljivu priču, vezanu za ova pitanja, o razgovoru koji je vodio sa depimiranim klimatologom. Čovjek nije vidio izlaza iz katastrofe kao posljedice klimatskih promjena. Žalio je za nepostojanjem globalne mreže aktivnih ljudi s vizijom decentraliziranog i neindustrijskog društva te

je opisao nešto vrlo slično anarhističkom pokretu nesvjestan da tako nešto već postoji. Činjenica da gotovo nijedan klimatolog nije uključen u direktnu borbu unutar pokreta (a oni su veoma očajna skupina ljudi) svjedoči našem neuspjehu u komunikaciji s (ključnom) skupinom ljudi koji su potencijalni saveznici. Također svjedoči nerazumijevanju znanstvenika o njihovoj ulozi u sistemu, na što ću doći kasnije.

Samo da napomenem, nije mi namjera portretirati znanstveno istraživanje kao nešto bezuvjetno valjano. Baš poput svih ostalih i znanstvenici imaju svoju vlastitu mitologiju. Možda najodbojniji dio može biti nađen u njihovoj kreacionističkoj te(r)oriji, a to je područje koje u biti nije (nažalost) mitologija o kojoj pričam. Većina se mitova razlikuje od discipline do discipline. Čuo sam naprimjer iz usta profesora vrlo cijenjenih u svojim krugovima mitsko nabijena stajališta kao: „Svrha organizama je da perpetuiraju DNA“ (Čekaj, niz kiselina može imati plan? Nešto za što tvrdiš da je nakupina proteina može imati svrhu? A koja je svrha tvog preokretanja tradicionalnog lanca vrijednosti kako bi život postao samo suvišan instrument? I zašto imaš taj nož u ruci i gdje je nestao moj štakor?). ...ili: „...nema smisla pratiti ga (urođenički otpor) više od 30 godina unazad“ (Oh, dakle, s obzirom na to da svatko ponaosob izgrađuje vlastiti identitet tijekom svoga života, to bi

značilo da izgradnja ovakvih općih (urođeničkih u ovom slučaju) identiteta nema velikog značaja, pa bi tako fraza „pet stotina godina otpora“ bila samo politički slogan jednake težine kao i recimo, „izbacimo Indijance“. S druge strane, takvo polazište daje pravo da se identitet druge osobe interpretira po želji i samo je slučajnost da su ljudi, kao što si ti, prije pet stotina godina imali identičnu retoriku). Naravno, nisu svi znanstvenici vjernici, ali velika većina jest. Sveučilištarci znaju biti poprilično arogantna gomilica koja prigovara autsajderima gaženje po njihovoj ledini. Sjećam se razgovora od prije par tjedana kad me jedna anarhistička akademičarka optužila za „romantiziranje“ nezapadnih društava. Nije mogla poduprijeti ovu optužbu, a u stvari jedino što sam bio učinio je da sam nabrojao par društava u kojima je način rješavanja konflikta temeljen na sveopćoj intervenciji prije nego na specijaliziranoj arbitraži, što u stvari nije kvalitativna izjava pa samim time nema mjesta „romantiziranju“ (osim da sam rekao nešto kao: „i oni svi vjeruju da...“ ili „...i funkcionira besprijeekorno!“; što nisam). U biti je prigovarala mom hodanju po njezinom ognjištu jer bi nezapadne civilizacije trebale biti intelektualno vlasništvo antropologa dok se istovremeno (nezapadnim civilizacijama) njihove autohtone biljke patentiraju i religije kasape i prodaju hipijima.

Ali u drugačijim uvjetima sveučilištarci će se voljno spustiti sa izdignutih pijedestala i poslušati anarhiste s obzirom na to da smo očito u mnogim stvarima bolji od njih. U Moskvi je nekoliko tipičnih „profesorolikih“ došlo na anarhističke diskusije te kasnije reklo organizatorima da su gotovo proplakali čuvši s koliko strasti i inteligencije ljudi govore o svojim proživljenim iskustvima umjesto da okolišaju poput ugojenih eksperata braneći svoje ognjište. Takve smo simpatije zaradili unatoč činjenici da mnogi od nas nisu bili „ušminkani“ i da smo često iskreno govorili o potrebi spaljivanja policijskih auta i izvlačenju ljudi iz zatvora (znate, ono što anarhisti ne smiju spominjati pred „normalnim“ ljudima u strahu da ih ne preplaše).

Povremeno poniranje u akademske vode može nas opslužiti teorijski korisnim i izazovnim informacijama stvorenih od ljudi koji nemaju ama baš nikakva interesa u potvrđivanju našeg svjetonazora. Također nam može donijeti saveznike koji bi pridonijeli većoj društvenoj prihvaćenosti našeg pokreta, nove veze, nove mogućnosti komunikacije, a ne moramo se ni pretvarati da ih ne želimo dokinuti. U članku koji sam iznio na ovoj konferenciji otvoreno tvrdim da akademski diskurs može doprinijeti jedino nepravdama koje proizvodi pravni sistem te da sveučilište treba dokinuti u jednakoj mjeri kao i zatvore.

Kad bi se anarhisti počeli više okorištavati akademskom zajednicom, trebali bi pripaziti na nekoliko opasnosti i svjesno razlikovati anarhiju i akademizam. Ne želimo biti poput tih ljudi. Uvijek se moramo identificirati i boriti s najeksploativnijim i najdiskriminiranim članovima društva i kakav god oblik poštovanja i prihvaćanja pridobili, mora biti u potpunosti drugačijeg

oblika. Mi preferiramo onaj oblik poštovanja koji lopovi njeguju između sebe naspram onoga među profesionalcima s naslovom. Predočite si licemjerje i sljepoću akademske zajednice koji studiraju „hijerarhiju i moć“ u jednom konkretnom slučaju: na večeri nakon završetka konferencije. Stotinu dama i gospode u skupim toaletama i odijelima halapljivo proždričući *hors d'oeuvre*s u zaštitarima čuvanoj zgradi u glavnom gradu siromašne države, samo estetski svijesnih nekolicine anarhista u majicama i jeansu od kojih neki skrivaju oružje koje nose zbog konstantne, realne opasnosti od fašista, a u kojoj se nalaze zbog vrlo realne borbe koju vode s istima, uobičajeno krađući srebrenu i puneći plastične vrećice delicijama kako bi se prehranili sljedećih nekoliko dana. Sjećam se jednog razgovora: jedan lakomisleni profesor spomenuo je dražestan hotel na obali u kojem je odsjeo za vrijeme konferencije u Barceloni. Nisam si mogao pomoći, a da se ne ubacim: „Ah, da, tamo je bilo ribarsko naselje prije nego što su ga uništili i sagradili umjetnu plažu. Bilo je stvarno lijepo.“ Nije shvatio ironiju. Da ponovim: ne želimo biti poput tih ljudi.

Što ova djelomična separacija znači anarhistima na sveučilištima? Ne vidim nikakvo licemjerje u toj poziciji, samo sukob interesa. „Nisi svoj posao“, da citiram Brada Pitta. Ja sam bio vozač taksija, a vjerujem da sve aute treba uništiti. Ovo samo reflektira kontradikciju kapitalističke stvarnosti: ubijamo se kako bi živjeli.

Puno je dobrih stvari koje anarhisti mogu učiniti na sveučilištima. Teoretiziranje, direktna komunikacija s mnogima van anarhističkih krugova i intervencije u javni diskurs. Kao što je stvar sa svim anarhistima radnicima, ako su predani i dobro odrađuju svoje anarhističke aktivnosti, to će ih odvući u probleme. Mislim da bi im, primjerice Wardu Churchill i Davidu Graeberu, trebalo savjetovati da ne odstupaju od svojih stavova, iako im njihove političke odluke ugrožavaju posao. Sveučilište lako pobire dobronamjerne, ali pasivne, antiautoritarce pretvarajući ih u disidente i funkcionare. Poput svih, i akademije moraju birati strane. (Sa anarhističkog stajališta, odabiranje strane uključuje mogućnost oblikovanja vlastite. Kada govorim o biranju strana ne mislim da se svi trebaju striktno odlučiti kojoj grupaciji će se prikloniti, nego samo da je vrlo teško ostati neutralan u jurećem vlaku.)

Tražeći objektivnu neutralnost istovremeno ne govoreći ništa o svojoj elitnoj poziciji unutar

društva, vrlo jasno daje do znanja koji je njezin izbor.

Pitanje proučavanje pokreta od strane akademske zajednice nanosi ozbiljnu štetu samom pokretu. Naša narcisoidna strana mogla bi biti oduševljena akademskim analiziranjem, ali takve su studije prijetnja. Mi želimo konstruktivnu kritiku, ali sudim da nikako ne bismo trebali željeti biti čitki i jasni samom autoritetu, glavnom potrošaču svih akademskih proizvoda. Kao što antropolozi pomažu CIA-i u upravljanju Irakom i Afganistanom, također bi mogli pružiti informacije koje olakšavaju represiju i infiltraciju u pokret.

Ne trebamo profesionalce kako bi nas osposobili za komunikaciju s ljudima. Samo će nas „prevesti“ autoritetu. Sami moramo izgraditi vlastite mreže koje će se proširiti van geta. U međuvremenu moramo opstruirati bilo kakve analize i studije naših mreža. To je malo čudno s obzirom da su nam mreže od manje važnosti, ali vlast to stvarno ne razumije. Mnoge naše taktičke pobjede mogu se objasniti njihovim nepoznavanjem funkcioniranja mreže. Još uvijek, bogati, pokušavaju pronaći vođe i objasniti si strukturu financiranja. Jednom kada uspiju prevesti funkcioniranje mreže na jezik i u elemente kašnjenja jasne tehnokratima, policijska kontrola pokreta horizontalnog karaktera postat će znatno učinkovitija. Iz tog razloga, s ironijom, ali i ozbiljnošću, pozivam na ekskomunikaciju svih akademskih anarhista koji proizvode za akademiju, a ne za pokret. Ako proučavate funkcioniranje mreža, pokušajte **nama** objasniti kako ih uspješno proširiti na ljude prikačene na sistem, a ne kako analizirati naše mreže da bi bile jasne autsajderima, koliko god to intelektualno stimulirajuće bilo.

Samo produciranje informacija opskrbljuje sistem čak i ako su te informacije revolucionarne u svojoj osnovi. S obzirom na to da su ljudi u demokratskim društvima izrazito pacifizirani, čak im ni dobra informiranost neće biti dovoljna da uzvrate. Nisu informacije ono što nedostaje. Institucije moći, a ne ljudi, su one koje su spremne reagirati na ovakve informacije. Makar one bile kritične i dolazile od disidentskih znanstvenika, pomoći će im u vlastitoj korekciji.

Projekt rane države odličan je primjer. U tim se radovima jasno razbija etatiistička mitologija da stvaranje države proizlazi iz potrebe ili iz društvenih ugovora. Jasno daje do znanja da je država nametnuta institucija,

te stoga ima jasniji uvid u pravu prirodu demokracije od bilo koga na ljevici. Ipak, ova informacija neće doći do širokih masa, jer vlada i kapitalisti kontroliraju infrastrukturu koja oblikuje javno mnijenje, a ti znanstvenici nisu uključeni u javno djelovanje i stoga nemaju priliku direktno davati takve informacije ljudima. S druge strane, među istim tim radovima može se neizbježno pronaći znanstvenike „humanitarnog“ karaktera, koji iskorištavajući nove spoznaje o pojavi rane države, pružaju analize kako uspostaviti državnu kontrolu u „propalim“ ili „slabim“ državama, npr. Somaliji, gdje se američka i etiopijska vlada tuku s gusarima, plemenima i teroristima od kojih su mnogi organizirani upravo po horizontalnom principu.

Za koji od ovih različitih pristupa mislite da će biti financiran od strane vlade? Koji će biti revaluiran i proširen, i koji će pronaći svoje mjesto u razvojnim politikama i strategijama vlade? To je razlog zašto je prividna neovisnost sveučilišta toliko važna. Disidenti će razvaliti mašinu.

Ovakav ironičan zaključak možda ističe najvažniju razliku između akademizma i anarhista. Sveučilištarci sve stavljaju u okvire diskursa. Njihova fundamentalna mantra za neutralnošću glasi: samo želimo razgovarati o ovim stvarima, proučavati ih, a ne biti aktivni sudionici. Najaktivniji među njima davat će političke preporuke (namijenjene onima koji oblikuju politiku, tj. eliti) i zato njihova koncentracija na diskurs ističe lojalnu, tehničarsku pasivnost unutar sistema. Najapsurdnije je u svemu tome što se djela koja su vrlo jasno akcije označavaju kao dio „literature“.

S druge strane, anarhisti o stvarima govore u okvirima akcije. Čak je i govor, u svom čistom obliku, akcija jer mu je svrha stvaranje promjene. U našim najapsurdnijim trenucima, potpuno simbolične pobune nazivamo direktnim akcijama. Takvim komuniciranjem ističemo da smo u ratu sa sistemom i da stvarno želimo nešto poduzeti u vezi toga; radije se osnažujemo, nego da postajemo pasivni promatrači.

To je naša snaga i ono što baš nikada ne smijemo izgubiti, bez obzira na to kakve ulete u akademski svijet pojedini anarhisti poduzimali. Ovakav pristup, ovakav naglasak na akciji, ono je što one sveučilištarce koji se smatraju antiautoritarce treba natjerati da prihvate.

Peter Gelderloos

Aleksander Sašo Nakov u razgovoru govori o povijesti anarhizma u Bugarskoj i o brutalnosti "socijalista" i njihovih logora

Svi režimi i države zatvaraju anarhiste

Aleksander Sašo Nakov je već više od sedamdeset godina član Federacije anarhista Bugarske - FAB, te jedan od njenih ponovnih pokretača nakon pada socijalizma i režima koji je mnoge anarhiste u Istočnoj Europi stajao slobode, ali i života. Taj naizgled krhki starac prvenstveno daje dojam snažne osobe koja se cijeli život bori za bolji svijet, a ideje kojima je ostao dosljedan cijeli život, nije zaboravio i napustio niti nakon 15 godina koje je proveo zatvoren u bugarskim logorima. I danas aktivno sudjeluje u radu pokreta, a poruka koju je jasno poslao svim mladim ljudima na Balkanskom anarhističkom sajmu knjiga u Solunu 2009. godine, bila je posve jednostavna: *Mladima mogu poručiti samo jedno - borite se!*

Kada si prvi put došao u kontakt s anarhističkim pokretom?

Moj prvi kontakt s anarhističkim pokretom bio je 1936. godine, u vrijeme španjolske revolucije. Zato što su vodeća snaga u toj revoluciji bili anarhisti, u Perniku, glavnom gradu pokrajine gdje sam u to vrijeme radio, jedan momak, Milen Pavlov, širio je ilegalne anarhističke biltene koje je tiskala Federacija anarhista u kojima su zbivanja u španjolskoj bila predstavljena drugačije nego u „žutoj štampi“ koja je o tome također pisala. Bio sam uključen u tu grupu mladih ljudi u Perniku (oko 12-13 ljudi) i počeli smo kampanju protiv Franka i falange, a koja se

sastojala od slogana i plakata na zidovima koje je također tiskala federacija. Kada su u rujnu 1938. godine boljševičke snage napustile Španjolsku, uvidjele su da im revolucija ne ide na ruku, i kada je Staljin naredio njihov odlazak i prije toga kako kako bi sabotirao revoluciju jer mu se nije svidio njen slobodarski i anarhistički karakter. Tako su boljševici otišli u rujnu 1938., ali anarhisti su napustili bojno polje tek u ožujku i travnju 1939. godine, tek nekoliko mjeseci nakon što su boljševici i fašisti postali prijatelji, potpisujući pakt Molotov – Ribentrop. Ovaj pakt je pomogao Hitleru da započne rat protiv Poljske, a kada su njemačke trupe doprle do srednje Poljske, a poljski narod se nadao nekoj pomoći, ruske trupe su ih napale s druge strane! Onda je ruska vojska ubila sve poljske vojne zapovjednike u šumama Katina!

Zašto si tijekom tog razdoblja odlučio priključiti se anarhistima, a ne nekim drugim socijalističkim strujama... primjerce, boljševičkim?

U to vrijeme, u Perniku, nisam imao kontakte samo sa anarhistima već i sa boljševicima, ali sam izabrao anarhiste jer su nudili puno više slobode i nezavisnosti za osobu, a već tada sam čitao o masakrima boljševika nad anarhistima u sovjetskoj Rusiji, upravo iz tih biltena koje je štampala FAKB u Sofiji. Dakle, već sam znao što se dogodilo tijekom ruske revolucije, o progonima anarhista i zato

sam se priključio anarhistima. Nakon što je došlo do te unije fašista i boljševika, policija u Perniku je samo nas proganjala, nas anarhiste, boljševici nisu bili proganjani jer ništa nisu radili! U to vrijeme partnerstva Staljina i Hitlera, boljševici nisu bili aktivni! Naša propaganda je u to vrijeme bila vrlo jaka – tiskali smo puno plakata, letaka, brošura – svega, protiv fašizma. U to vrijeme u našoj regiji (jugozapad bugarske) bilo je četiri suđenja protiv anarhista i nijedno protiv boljševika! Jedno od tih suđenja je bilo i protiv grupe u kojoj sam djelovao, a sve to zbog propagande protiv fašizma. U razdoblju između dva rata anarhistički pokret u Bugarskoj je bio u stalnom porastu, osobito se u jugozapadnoj sekciji federacije, što je uključivalo gradove Blagoevgrad, Dupnica, Pernik, Radomir, anarhistički pokret brzo razvio; u svim gradovima i selima imali smo vrlo dobre organizatore i govornike, a neka sela su imala i oko dvadeset organiziranih anarhista. Vrijeme nakon prvog rata smo vrlo dobro iskoristili – anarhisti su sudjelovali u štrajkovima u tvornicama duhana i tako dalje, protiv kapitalističkog sistema tog vremena. To razdoblje smo iskoristili za objavljivanje puno knjiga i brošura. Imali smo i preko 20 ljudi koji su pisali o anarhističkim temama, mnoge knjige su prevedene, posebno između 1931. i 1934. godine je prevedeno puno knjiga koje smo kasnije godinama koristili. Ali, 1934. je došlo do jednog od profašističkih pučeva, pa su

zabranili sve političke stranke i organizacije, ali su čak i tada naše grupe bile aktivne, sudjelujući u svim štrajkovima i prosvjedima protiv režima. Tako su naši ljudi sudjelovali u pokretima protiv alkoholizma i pušenja, Esperanto pokretima, u mnogim pokretima poput onih koji uče ljude anarhističkom moralu i idejama. U tom razdoblju sve do drugog rata naši ljudi su sudjelovali gotovo svuda sa propagandom anarhističkih ideja. U svim ovim akcijama, organiziranim od strane anarhista, bio sam vrlo aktivan u svojoj regiji – bio sam veza organizacija iz Pernika, Dupnica, Radomira i drugih sela. Represije profašističkog režima bila su, primjerice, suđenja protiv anarhista u našoj pokrajini, ali represije prije tih, naročito u razdoblju od 1923. do 1925. uništile su i ubile stvarno puno ljudi iz našeg pokreta. Mnogi ljudi su tada bili dio organiziranog gerilskog pokreta pa je na taj način organiziran ustanak u Kilifarevu pokrenut od strane anarhista. Znači, između dva rata, bugarski anarhisti su odigrali izrazito važnu ulogu u opstanku bugarskog naroda. Tijekom tog razdoblja imali smo puno talentiranih i inteligentnih drugova poput Manola Vaseva, Aleksandera Spaudgenjeva, Varbana Kilifarskog i mnoge druge...

U kakvim uvjetima se pokret razvijao tijekom Drugog svjetskog rata? Koje su bile aktivnosti pokreta u tom razdoblju?

U to vrijeme, prije nacističkog napada na Sovjetski Savez, imali smo puno ljudi u zatvorima i koncentracijskim logorima... Boljševici nisu jer u u tom razdoblju nisu bili antifašisti – to su postali tek nakon što je Hitler napao Sovjetski Savez i tek tada su počeli da pune zatvore... ali o gerilskom pokretu u to vrijeme... Zato jer smo znali što će nam se dogoditi ukoliko boljševici pobjede i osvoje vlast, zato nismo imali masovni anarhistički gerilski pokret, iako su mnogi od nas otišli u šume, a drugi su pomagali proganjane. Svi smo znali što će nam se dogoditi ako boljševici preuzmu vlast... i to se, nakon toga, i dogodilo... ali, u svakom slučaju, tijekom Drugog svjetskog rata imali smo anarhističku gerilu, kao i anarhističke zatvorenike.

Znamo da su glavne snage koje su se borile protiv monarho-fašističkog režima bile Komunistička partija i Zemljoradnička partija. Kakvi su bili odnosi sa njima?

Kada su agrarijanci i komunisti počeli stvarati ujedinjeni front (takozvani domovinski front) protiv fašizma, mi nismo sudjelovali, zbog toga što su vodeće pozicije tog fronta stvorene na autoritaran način, a ti koji koji su stvorili tu antifašističku koaliciju učinili su to s ciljem da vladaju narodom i preuzmu vlast nad zemljom. Nikada nismo željeli biti veliki „prijatelji“ boljševika. Mi smo zaista bili prvi antifašisti u Bugarskoj, jer kada su boljševici i fašisti ušli u koaliciju, u Bugarskoj je jedino anarhistički pokret bio jasno antifašistički! Nije bilo drugih antifašista u Bugarskoj, možda su tada i neki agrarijanci bili antifašisti – neki od njih su imali suđenje zajedno sa svojim vođom G.M. Dimitrovim,

oko 45 ljudi, koji su također zatvarani u fašističke zatvore, a u isto to vrijeme boljševika nije bilo po zatvorima... samo mi i neki agrarijanci. Tijekom tog razdoblja i tijekom čitave naše povijesti, mi i boljševici smo uvijek imali o čemu raspravljati, ali jedna stvar su rasprave o ideološkim razlikama, a druga stvar su ubijanja! Jer, i prije nego su došli na vlast, tijekom gerilskog pokreta, komunisti su počeli ubijati anarhiste po šumama! U to vrijeme ubijen je naš prijatelj Kiril Kanev Arnaudov, negde na Rodopima, Rajko Kajtacov je ubijen kao i drugi – prije nego su se spustili sa planine... A agrarijanci... imali smo normalne odnose, ništa specijalno, ništa kao pravo partnerstvo. Također, nismo imali neku tajnu komunikaciju s boljševicima i tako dalje... Baš zbog toga što su svi oni, čak i ljevičari, bili vrlo autoritarni, a mi smo antiautoritarci!

Kako je pokret reagirao nakon pada fašističkog režima do preuzimanja vlasti od strane boljševika?

Kada su preuzeli vlast, boljševici su sklopili savez s vojnim snagama, sa dijelom agrarijanaca, sa socijaldemokratima i kako bi upravljali Bugarskom, kreirali nešto što su nazvali Domovinski front - ovde govori o prvim godinama komunističke vladavine koja je nazvana „narodnom demokratijom“. Ali vrlo brzo je vlada počela progoniti anarhiste, čak i u ožujku 1945. uhapsili su oko 100 ljudi koji su sudjelovali na anarhističkoj konferenciji u Knjazevu, blizu Sofije, tako da su naše prognoze o tome što će se dogoditi bile vrlo točne. Počeli su nas hapsiti čak i bez nekog javnog razloga! A počeli su stvarati i prepreke za našu propagandu, razvoj našeg pokreta, kako su samo brutalno prebijali ljude, samo zbog drugačije ideologije. Na samom početku boljševičke vladavine, bilo je nekih anarhista koji su bili prilično zadovoljni zbog kraja buržoaskog i fašističkog sistema, neki dijelovi društva su nakratko bili sretni, no dobro obrazovani anarhisti koji su znali što se dogodilo u Sovjetskoj Rusiji nisu bili toliko „sretni“... bilo je nekih sloboda na početku koje su ubrzo izbrisane. Nismo bili jako slobodni pod tom vladavinom čak ni na njenom početku... progoni anarhističkog pokreta završeni su jednim velikim genocidom kada su 1948., 16. prosinca, boljševici strpali u koncentracijske logore sve aktivne anarhiste o kojima su imali podatke.

Nakon osvajanja vlasti komunisti su gušili svaki glas s druge strane. Anarhistički pokret se rasprišio, a svi oni anarhisti koji nisu uspjeli da prebjeći u inozemstvo su, poput tebe, završili u koncentracijskim logorima. Kakva su tvoja sjećanja na to razdoblje?

Kada su nakon 9. rujna 1944. godine, boljševici preuzeli vlast, prva stvar koju su učinili bila je stvaranje koncentracijskih logora, a napravili su ih točno 86, i mi, anarhisti, bili smo jedni od prvih „stanovnika“ tih logora, posebno u logoru Dupnica – tamo je bilo jako malo fašista, ostatak smo činili mi – anarhisti. Nakon

toga su pokušali uništiti naš pokret na „s sofisticiran“ način – poslali su jednog od dogmatiziranih boljševika, Ruben-Levi se zvao, da teorijski govori protiv anarhizma, obilazeći sela i gradove uz govore o nepraktičnim i utopijskim idejama anarhizma. Ali naši su drugovi širom Bugarske pružili otpor njegovom govoru, pokazujući da su stvari o kojima je govorio laži i da nisu prave anarhističke ideje ili prakse. Tako da nije uspio. Tad su shvatili da nema načina za ukloniti anarhizam ideološki. U očima naroda pokazali su se slabim i zbog toga su poslali rušiteljske snage na anarhizam. Jednostavno, u to vrijeme u Bugarskoj nije bilo dana bez hapšenja anarhista. Organizirali su i prebijanja naših članova. Kada smo organizirali masovna okupljanja, zabranjivali su ih. U svim tim koncentracijskim logorima u koje su trpali anarhiste, nalazili su se bez presude i suđenja. Organizirali su i neka suđenja kao ono protiv našeg aktivnog člana Manola Vaseva – strpali su ga u zatvor, a prije suđenja je otrovan u ćeliji, samo zato jer je bio veliki anarhistički govornik! Pošto nisu uspjeli slomiti pokret, boljševici su organizirali pravi genocid – 16. prosinca 1948. godine, rano ujutro, u mnogim gradovima i selima, vlasti su hapsile sve anarhiste za koje su znale. Neki od njih uspjeli su se sakriti i pobjeći preko turske, grčke ili jugoslavenske granice, a stotinjak drugova se okupilo u Francuskoj gdje su osnovali Uniju bugarskih antiautoritaraca u egzilu. Počeli su objavljivati novine „Naš put“ koje su „nevidljivim“ kanalima počele dolaziti i u Bugarsku. Dakle, bilo je oko 600-700 ljudi, uhapšenih drugova, koji su bačeni u različite zatvore, najviše njih u logore Kutcijan, Bogdanov dol, a kasnije su prebačeni u najveći

koncentracioni logor Belene – tamo su okupili gotovo sve neprijatelje „komunističkog“ režima. Prvo su se oslobodili svojih partnera – agrarijanaca, socijal-demokrata, vojnika. Kad smo se mi nalazili u kampu Belene tamo je bilo 1500 ljudi iz Agrarne partije (krilo Nikole Petkova), sljedeća veća grupa smo bili mi anarhisti – oko 600 ljudi (i ja sam tu bio). Treću grupu su činili socijal-demokrati i neki trockisti, bilo je nekih ljudi iz bivših profašističkih grupa iz Bugarske, također bivših ministara, časnika, članova parlamenta i tako dalje... Ali bilo je i drugih zatvorenika – primjerice, grčkih gerilaca (partizana) iz poražene Markosove vojske, koji su dolazili u Bugarsku sakriti se od progona grčkih fašista i desničara. Neki od njih su rekli da bi se željeli vratiti u Grčku i bili su strpani u koncentracione logore bugarske „komunističke“ vlasti, a svi oni su bili u vrlo lošem stanju jer nisu imali nikoga izvana da im donese nešto hrane, tako da su mnogi umrli od gladi. Uspjeli smo pomoći nekima od njih dajući im našu hranu... U kampu Belen, glad je bila najopasniji neprijatelj. Nema životinje koju nismo jeli kako bi preživeli – sve u kampu je za nas bilo hrana – mačke, psi, žabe, zmije... Jeli smo čak i skakavce! Mnogi ljudi su tamo umrli upravo od gladi, ne samo od ubijanja, mučenja ili prebijanja do smrti. Zahvaljujući pravoj uzajamnoj pomoći koja je postojala među anarhistima, niko od nas nije umro od gladi! Svu hranu koju smo dobijali od naših obitelji dijelili smo između sebe i zbog te uzajamne pomoći koja je postojala među nama, niti jedan anarhist nije umro od gladi! Oni koji su umirali – ubijani su, mučeni i tako dalje, ali nitko nije umro od gladi! Puno ljudi je pokušalo pobjeći iz logora ali bezuspješno – samo su jedan anarhist i jedan agrarijanac uspjeli pobjeći. Moje osobno sudjelovanje u anarhističkom pokretu u to vrijeme bilo je veliko, možda ne na najvišoj razini, ali sam sudjelovao u svim događanjima koje je organizirala federacija. Znači, povezivanje s drugovima, širenje tiskanog materijala na prosvjedima i slično. Sudjelovao sam u svemu dok me nisu uhapsili.

Do pada režima, da li je anarhistički pokret uspio razviti bilo kakve aktivnosti otpora?

Da, bilo je sudjelovanja s anarhističke strane u otporu, baš onda kada su mnogi od nas bili u koncentracionim logorima – od strane grupe u regiji Stare Zagore, čija su dva člana ubijena. Čim su otišli u šumu kako bi izbjegli hapšenje. Ali boljševici su bili izrazito dobro organizirani – imali u svoje ljude za progone u svakom gradu i svakom selu. Zato su napravili tih 86 logora – zaustavljanje svakog otpora protiv njihove vlasti. I, nažalost uspjeli su, iako je bilo oružanih borbi kao primjerice pokret Goranaca – agrarijanci i ostali, ali zapravo nije bilo jakog pokreta otpora. Imali smo i neke drugove koji su bili u gerili protiv komunističke diktature i zanimljivo je da su neki od njih poput Hristo Nestorova, prije toga, bili prvi gerilci i protiv fašizma! Puno toga bi se moglo opisati ali je problem u tome da ne postoje pisani dokumenti iz ovog razdoblja, boljševici su uništili svako sjećanje. Tek znatno kasnije su neki drugovi počeli zapisivati svoja sjećanja o logorima i zatvorima. Oko 15 drugova je napisalo svoje memoare o boljševičkom režimu koji su uspjeli preživjeti. Tako da danas imamo što čitati o povijesti našeg pokreta. Možda najbolji od ovih zapisa i sjećanja je onaj Hristo Kolev Jordanova, knjiga Stojana Colova, Slavejka Pavlova, Ivana Drandova, moja knjiga, knjige Georgija Konstantinova koji i dalje piše, objavio je puno knjiga... Tako da se danas ima gdje čitati o dokazima kako je bilo pod tim režimom terora.

Na osnovu iskustva, kako gledaš na razvoj današnjeg anarhističkog pokreta i smjer njegovog razvoja?

Nakon 1989. kada se boljševički sistem urušio, nakon što su sve zemlje bez opaljenog metka kapitulirale pred zapadnim kapitalističkim snagama, naš pokret je bio gotovo uništen i nije imao mogućnosti ponovo moćno započeti borbu. Mnogi naši organizirani ili obrazovani ljudi bili su ili ubijeni ili egzilu, tako je je bilo malo onih koji su preživjeli, ali smo ipak ubrzo nakon toga ponovo osnovali FAB, već 1990. godine, i započeli s anarhističkom propagandom. Počeli smo objavljivati novine „Slobodna

misao“, magazin „Slobodno društvo“, na desetine knjiga o anarhizmu. Unatoč tom genocidu protiv nas, mi preživjeli smo uspjeli organizirati se i utjecati i na mlade ljude tako da danas u našim redovima, iako ne veliku, imamo stabilnu grupu mladih ljudi za koje vjerujem da će nastaviti anarhističke aktivnosti i uspjeti organizirati mrežu anarhističkih organizacija u čitavoj zemlji. Dakle, mislim da pokret koji ima povijest, također ima i budućnost! Zato sam optimist po tom pitanju, vjerojatno dok sam živ, sada imam skoro 92 godine,, radi ti ću za taj pokret sve dok mogu.

O anarhističkom pokretu u svijetu – mislim da iako polako, pokret raste, čak i u zemljama u kojima je anarhizam dugo bio ugnjetavan, stvaraju se grupe u republikama bivše Jugoslavije – u Srbiji, u Makedoniji, u Hrvatskoj... U Grčkoj djeluje pokret koji je strastan, jak i to zato jer nikada nije bilo boljševičke/ruske noge da ga zgazi! I zbog toga je taj pokret danas vrlo popularan i aktivan. Nakon pada režima, bugarski anarhistički pokret se digao iz pepela. Mladi drugovi su uspostavili čvrste veze s pokretom u Grčkoj.

Šta možeš reći o novim drugovima iz Bugarske i Grčke koji slijede borbe tvoje generacije?

Kao zaključak, mogu reći da prijateljstvo i odnosi između anarhističkih grupa na Balkanu i čak na svjetskoj razini, ali osobito ovdje između najbližih zemalja na Balkanu, u ovom slučaju Bugarske i Grčke, ta je suradnja izrazito važna i može biti vrlo uspješna. Važno je da drugovi uče jedni druge iskustvima, da si pomažu, finansijski, svojim sudjelovanjem ili na neki drugi način, jer je iskrena i prava uzajamna pomoć i solidarnost između pokreta uvijek poželjna i neophodna. Ako drugovi iz različitih zemalja poštuju jedni druge, puno drugih mladih ljudi će im prići i zbog toga preporučujem svim mladim ljudima da budu aktivni, jer svaki pokret počiva i jača aktivnim ljudima, na ramenima ljudi koji su spremi učiniti bilo što, čak i dati svoj život, ali da naš pokret učine jačim!

Izvor: antiautoritarne novine Babylonia
www.babylonia.gr

Zatvori štite bogate i moćne, dok društvo nije ništa sigurnije zbog njihovog postojanja, već upravo suprotno

Zašto smo protiv zatvora, protiv svih zatvora?

Govorimo jednostavne stvari jer mi i jesmo jednostavna bića. Misli, želje i snovi koje pokušavamo izraziti pripadaju ljudskom rodu otkad je svijeta. Nepregledna povorka zakonodavaca, političara, stručnjaka, intelektualaca i ostalih podržavatelja ideja koje treba odobriti, iskomplicirali su pitanja do krajnje apstrakcije, toliko da su se ljudi koji su se oduvijek pozivali na jedinu knjigu u kojoj se može naći nekakav odgovor – knjigu životnog iskustva, počeli osjećati glupima i manje vrijednima.

Govore nam da je zatvor potreban kako bi se kaznili oni koji krše društvena pravila. Dakle, pojam "pravilo" pretpostavlja da se društvo temelji na slobodnom dogovoru, na skupini normi koje skup pojedinaca svojevrijedno prihvaćaju. No, je li stvarno tako? Da li vlade stvarno predstavljaju želje onih kojima se vlada? Da li siromah rado pristaje da bogataš profitira na njegovom radu? Da li bi lopov ukrao čak i onda kada bi naslijedio tvornicu od tate ili kad bi mogao živjeti od njezinog iznajmljivanja?

U stvarnosti, prema onome kako funkcionira ovo društvo, možemo samo odlučiti kako ćemo se ponašati prema zakonima koji su drugi donijeli za nas i koje su vlade nametnule većini žena i muškaraca.

Prije nego li se zapitamo je li pravedno ili ne kazniti zatvorom onoga tko krši pravila, trebamo se zapitati tko odlučuje i kako o pravilima ovoga društva?

Govore nam da nas zatvori štite od nasilja. Da li je stvarno tako? Kako je moguće da najgore nasilje, poput ratova ili gladi, koja je nametnuta milijunima ljudi, može biti posve legalno? Zašto se završava iza rešetaka ako se ubije iz ljubomore, a gradi se karijera ili se čak postaje "heroj" ako se bombardira cijeli jedan narod? Zatvor kažnjava samo onu vrstu nasilja koja smeta državi i bogatima ili onu koja im odgovara predstavljati je kao nečovječnu (npr. silovanja ili neki posebno okrutni zločini). Ali strukturalno društveno nasilje je svakodnevno zaštićeno zatvorom. Koliko je pothvata kojima se svakodnevno krši zakon? Koliko je šefova koji završavaju u zatvoru? Što je s takozvanim najtežim zločinima? Ne čini li vam da se oni koji krivore novac teže kažnjavani od silovatelja? Neka vas to ne čudi jer zakon štiti vlasništvo, a ne dobrobit ljudi.

Govore nam da je zakon jednak za sve. Unatoč tome, u zatvoru je najviše žena i muškaraca niskog stupnja obrazovanja, imigranata ili sinova radnika, koji su zatvoreni najviše zbog zločina koji se tiču imovine, odnosno za stvari koje se na direktan način tiču društva u kojem živimo, zbog potrebe da se pronađe novac za preživljavanje od jutra

pa do mraka. Da ne brojimo sve one koji bi bili slobodni (ili onih s takozvanim alternativnim kaznama) kad bi jednostavno imali novac da plate dobrog odvjetnika. Govore nam da zatvor služi za iskupljenje i resocijalizaciju. Većina zatvorenika se sastoji od recidiva, onih koji prilikom izlaska nalaze iste ili još lošije uvjete od kad su zatvoreni. Uostalom, ako postoji nekakav način da se pojedincu zabrani razmišljanje o njegovim djelima to je zasigurno podvrgavanje ovih posljednjih brojanju kaznenih djela kao na sajmu: koliko djela, toliko kazni. Kojigod zločin počinio, kad odsluži kaznu (kad "se vrati dug") zašto se ne bi trebao osjećati dobro? Ako je uvjeren u ono što je napravio (ako je buntovnik ili svjestan lopov) razmišljat će o novoj mržnji prema društvu, društvu kojega je, iako kriminalnije od njega samoga, zatvorilo i drži ga pod ključem. Što je produktivno u tome da ste godinama razdvojeni od vaših bližnjih i ne radite ništa zanimljivog, osuđeni na protok vremena, podučeni da glumite pred socijalnim radnikom ili psihologom, naviknuti na podčinjenost glavnome? Zapitajmo se je li ovo društvo toliko puno vrlina, koje širi visoke vrijednosti i jednake odnosa da nam preporučuje da se integriramo u njega?

Govore nam da zatvor ako već ne iskupljuje,

onda barem plaši. A zašto je onda sve više zatvorenika? Zašto se onda kod nas stvara prostor za sve veću kriminalizaciju takvog ponašanja? Jasno je da se ovdje radi o jednom pravom pravcatom socijalnom programu: maknuti sirotinju s ulice, a istovremeno ulagati u unosan biznis zatvora (koliko je samo tvrtki koje se bogate zakupima građevina, održavanjem, namještajem, itd?). U SAD-u, svjetioniku civilizacije kažnjavanja, iako su zločini u padu, više je zatvorenika nego seljaka. Je li ovo put kojim želimo ići?

Protiv zatvora smo jer je on stvoren i razvijen da bi štitio privilegije bogatih i državnu moć. Protiv zatvora smo jer jedno društvo koje se ne bi temeljilo na novcu i profitu već na slobodi i solidarnosti, ne bi ga ni trebalo.

Protiv zatvora smo jer zahtjevamo svijet u kojem će se pravila stvarno donositi zajednički.

Protiv zatvora smo jer i najgori zločin govori nešto o nama, o našim strahovima, o našim slabostima i uzaludno je skrivati ga iza zida. Protiv zatvora smo jer su najveći kriminalci oni koji drže ključeve.

Protiv zatvora smo jer prinuda i pokora ne stvaraju ništa dobro.

Protiv zatvora smo jer zahtjevamo korijenitu promjenu ovoga društva (a pritom kršeći zakone) i ne želimo se miroljubivo integrirati u njegove gradove, u njegove tvornice, u njegove vojarne, u njegove supermarkete. Protiv zatvora smo jer je zvuk ključa u rupi zatvorske ćelije svakodnevno maltretiranje, izolacija je gadna, završetak ispitivanja patnja. Vrijeme pritvora pješčani sat koji polako ubija.

Protiv zatvora smo jer je čuvarevo tijelo uvijek zatvoreno, spremno da brani svaki prijestup i svako nasilje, dehumanizirano jer smo naviknuti na poslušnost i tajne dojave.

Protiv zatvora smo jer nam je oduzeo previše dana, mjeseci ili godina, ili mnogo prijatelja, nepoznanika ili drugova.

Protiv zatvora smo jer ljudi koje smo u njemu upoznali nisu ni bolji, ni lošiji od onih koje susrećemo vani. (Kada bolje razmislimo, često su bolji).

Protiv zatvora smo jer nam vijest o bijegu grije srca više od prvog dana proljeća.

Protiv zatvora smo jer kad ga gledamo kroz rupu ključanice, svijet izgleda napučen samo zlim i sumnjivim ljudima.

Protiv zatvora smo jer se smisao za pravdu neće nikada naći u kodeksu.

Protiv zatvora smo jer društvo, koje ima potrebu za zatvaranjem i ponižavanjem, i samo je zatvor.

Anarhisti

(Izvor: <http://untori.noblogs.org/>)

Solidarnost sa zatvorenicima

Zatvori su prostor izolacije, kazna za one koji ne igraju prema pravilima sustava i one koji se protiv tog sustava bune. Zatvorenici se zbog te izolacije osjećaju sami, ostavljeni, što je posebno teško za one koji su završili u zatvoru zbog svojih političkih stavova i akcija.

Upravo zbog ovoga objavljujemo adrese političkih zatvorenika, jer izolacija je ono čime sustav pokušava slomiti osobu, tako da su solidarnost i komunikacija s ljudima koji se nalaze u zatvorima simboličan ali i vrlo konkretnan način kojim pokazujemo zatvorenicima da nisu ostali sami. To je tek dio solidarnosti, no izrazito važan, upravo zbog činjenice da u borbi protiv svih zatvora ne smijemo zaboraviti pojedince koji se u njima nalaze.

U sljedećim brojevima *Ispod pločnika* ćemo se nastaviti baviti temom zatvora i zatvorenicima, a svakako razmotrite mogućnost da nekima od njih napišete po neku riječ, možda razglednicu. Simboličan čin, koji se gledajući s naše strane može činiti banalnim, puno znači nekome tko je u zatvoru.

Ukoliko imate pitanja oko toga što napisati ili ne napisati nekome u zatvoru, najbolje je pročitati letak koji se nalazi na <http://325.nostate.net/library/WRITING TO PRISONERS 3c.pdf> u kojem se nalaze neke od važnih uputa (ma koliko se nešto činilo očito).

Nije važno poznavate li ljude koji su u zatvoru, važna je podrška, ponekad samo par riječi na razglednici... Zarobljenike i taoce u rukama države ne smijemo zaboraviti.

Tekst plakata solidarnosti s Alfredom Bonannom i Christosom Stratigopoulosom

Mi nismo robovi, mi smo eksploziv!

Postoje stare stvari, iz drugog stoljeća. Siromaštvo, za koje se vjerovalo da više nije moguće njegovo širenje na Zapadu, vratilo se kako bi nam pokazalo zube. Bankari još uvijek ne skaču kroz prozore, ali siromaštvo puni ulice. Trgovine i tvornice zatvaraju svoja vrata. Milijunima ljudi našli su se u situaciji u kojoj ne vide nikakvu budućnost. Obećano im je da ako život provedu na koljenima, između posla kojim samo šef profitira i pokornosti onima na vlasti, da će imati siguran tihi opstanak i preživljavanje. Sada je svima jasno da je i to bila laž.

Postoje stare stvari, iz drugog stoljeća. Redovi ispred pučkih kuhinja se gomilaju. Broj krađa u supermarketima stalno raste. Sudski procesi se gomilaju. I dok oni na dnu pokušavaju ne umrijeti od gladi, oni na vrhu pripremaju se za najgore u strahu od socijalne eksplozije. "Nulta tolerancija" je zagarantirana za sve koji krše zakon, grade se novi zatvori i pripremaju za starosjedioce i imigrante, vojnici i "volonteri" patroliraju četvrtima koje su pod video nadzorom. Novi sloj sirotinje i onaj stari moraju znati da im je jedini dopušten izbor umiranje od gladi jer nemaju osnovna sredstva za život ili samoubojstvo.

Postoje stare stvari, iz drugog stoljeća. Danas sve više i više ljudi poseže za vrijednostima

tamo gdje ih ima u izobilju. A ima i onih koji sanjaju svoj san, poput dvojice anarhista, Christosa i Alfreda koji su 1. listopada uhićeni u Grčkoj zbog pljačke banke. Christos je izveo oružanu opljačkao banke, a za Alfreda tvrde da mu je pomogao čekajući ga da preuzme novac. Sada su obojica, jedan grčki i jedan talijanski anarhist, iza rešetaka. Zatvor je sudbina svima koji su si obećali da neće umrijeti u bijedi, svim neprijateljima iskorištavanja i autoriteta.

Postoje stare stvari, iz drugog stoljeća. Slom privrede, nagli rast nezaposlenosti, sve gori životni uvjeti, rat nametnut sirotinji od strane moćnika, ubrzano širenje rasizma, razvoj tehnologije koji prijeti opstanku Zemlje, država naizmjenično kao nagradu provodi demokraciju, a kao kaznu totalitarizam... U ovom iznenadnom povratku u prošlost još uvijek nešto nedostaje: narušeno dostojanstvo koje će ukloniti očaj i pretvoriti ga u akciju. Nedostaje sloboda koja nije tek pravo na poslušnost autoritetu i koja predstavlja izazov svakom obliku moći. Nedostaje želja za životom u kojem nismo zadovoljni s onim što postoji i zbog čega napadamo kako bi ostvarili ono čega nikad nije bilo.

Stara je to stvar, iz drugog stoljeća: pobuna!

Anarhisti

6. Anarhistički sajam knjiga
kino Europa, 26. - 28. 3. 2010.
www.ask-zagreb.org

Borba protiv kolonizacije Sjeverne Amerike i genocida traje već 500 godina, a sustav pokušava slomiti otpor svim sredstvima

500 godina otpora

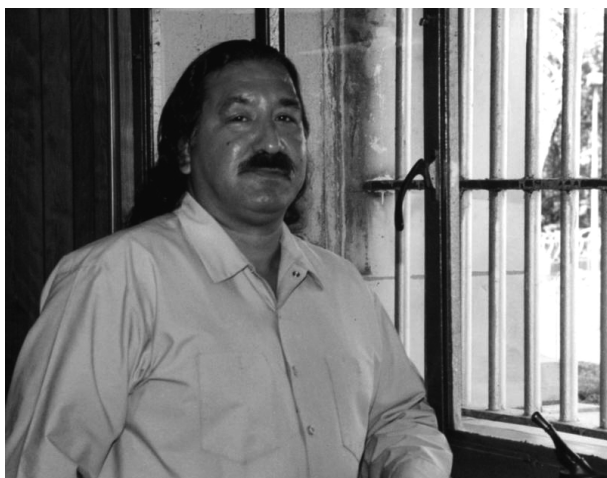
Leonard Peltier je bio vođa AIM-a (Američkog indijanskog pokreta) koji je nastao zbog nepravednog i neprestanog oduzimanja zemlje indijancima (samim time i sustavnog uništavanja njihovog kulturnog naslijeđa i načina života), kojim su dovedeni na rub egzistencije i bili prisiljeni na odlazak u gradove gdje su se suočavali s nezaposlenošću i bijedom, a sve to s ciljem zgrtanja još zemlje na kojoj država može okrenuti pare i brisanja tragova ostatataka kulture koja stoji kao spomenik jedne nasilne kolonizacije.

Peltierova predanost i solidarnost sa svakim indijanskim pokretom otpora još od tinejdžerskih dana vrlo je brzo zapela za oko FBI-u kojemu je AIM bio na popisu ekstremističkih organizacija, premda su sve njihove akcije i protesti bili nenasilni. No imali su jednu manu: bili su masovni i imali su veliku podršku indijanske zajednice jer nisu samo protestirali već i nudili svoju pomoć oko izgradnje solidarnije i samoodržive zajednice. To je bilo sasvim dovoljno da ih se nazove ekstremistima i da započne hajka na njihove vođe.

U duhu te hajke Peltier je 1972. lažno optužen za pokušaj ubojstva policajca što je demantirala i poicajčeva djevojka koja je izjavila da je policajac saznavao za FBI-ev novi zadatak htio „pošto-poto“ prikačiti nešto Peltieru – sve za napredovanje u karijeri. Peltier je pet mjeseci u zatvoru dok AIM nije uspio skupiti novac za njegovu jamčevinu. Osjetivši nepravednost sustava na vlastitoj koži i neočekujući pravedan ishod suđenja Peltier se nije pojavio na nastavku suđenja. Jednakim intezitetom je nastavio svoju borbu premda je izdan nalog za njegovo uhićenje. 1975. godine grupa mladih AIM-ovaca s kojom je bio i Peltier dolazi na poziv starijšina u rezervat Pine Ridge. Zbog trogodišnjeg rezalat nad pripadnicima AIM-a i njihovim istomišljenicima taj rezervat je dobio ime „Regija straha“. Sve je počelo kad je jedan od visokopozicioniranih članova plemena najmio plaćenike, koji su sebe zvali „Goons“, da iskorijene AIM unutar rezervata. To je rezultiralo ubojstvom više od 60 članova AIM-a, a puno više ih je napadnuto i ozljeđeno. FBI je bio više nego upoznat sa situacijom, dao je svoj blagoslov, štoviše pratio je i opskrbljivao Goons-e informacijama i oružjem, te zažmirio na sve njihove zločine, tako da se samo po sebi nameće da su zapravo indirektno sve i zakuhali.

AIM-ovci i Peltier su napravili sve što je bilo u njihovoj moći da potaknu izgradnju i jačanje povezanosti unutar zajednice kroz solidarnost i samoodrživost; cjepali su drva starima i nemoćnima, sadili drveće, radili zajedničke

vrtove, obnovili krov izgorenog dućana, besplatno popravljali aute, organizirali savjetovalište za alkoholičare... bingo i prodaju kolača radi skupljanja novca za društvene aktivnosti koje će zbližiti zajednicu. 26. lipnja 1975. dva FBI agenta s autom bez registracijskih oznaka i u neformalnoj odjeći ušla su na privatni posjed Bika Koji Skače na kojem su kampirali pripadnici AIM-a, ali bilo je tamo i indijanaca koji samo pružali podršku. Kao izlika za ulazak bila im je potraga za mladim indijancem Jimmy Eagle-om koji je ukrao par kaubojških čizmi. Iz nepoznatog razloga došlo je do pucnjave, obitelji s malom djecom našle su se unutar

unakrsne paljbe. Ishod pucnjave bila su dva mrtva FBI agenta i jedan mladi indijanac (Joe Stuntz). Prema balističarima FBI-a agenti su prvo ranjeni u pucnjavi, a potom ubijeni izbliza. Indijanac Joe Stuntz je ubijen snagom. Njegovo ubojstvo nikad nije istraženo.

Neposredno nakon pucnjave došli su drugi agenti FBI-a koji su, željni osвете, pucali po kući Bika Koji Skače, a u danima koji su uslijedili pod izlikom istrage provodili su „legalni“ teror nad stanovnicima rezervata upadajući im u kuće bez naloga. Prema dokumentima FBI-a, u pucnjavi je sudjelovalo više od 40 indijanaca, ali samo su AIM-ovi članovi Bob Robideau, Darell Butler i Leonard Peltier dovedeni pred sud. Prva dvojica su prvi uhićeni, suđeno im je u lowi, oslobođeni su jer je dokazano da je bila riječ o samoobrani na osnovu dokaza o opravdanom strahu povodom terora u Pine Ridgu.

Peltier je uhićen nakon toga u Kanadi u siječnju 1976. To što je uhićen kasnije od prve dvojice pokazuje odlučnost FBI-a da ga pod svaku cijenu izolira, svali cijelu krivnju na njega i zatvori. U suđenju svoj trojici bi bilo puno teže izvesti takav manevar jer bi se krivnja raspršila, a i bilo je premalo vremena da se izmanipuliraju svi dokazi i da neki ključni nestanu.

Apsurdnost i nepravednost tog suđenja dokazuje četvero od FBI-a izmaltretiranih

svjedoka koji su rekli što se od njih tražilo. Jedna od njih je bila je indijanka Martyle Jadni Medo koja je potpisala iskaz da je Peltierova djevojka, premda se njih dvoje nikad nisu ni upoznali, te da ga je vidjela kako sudjeluje u pucnjavi, premda tamo nije bila prisutna. Ubrzo nakon davanja iskaza, povukla je isti i priznala da ju je FBI prisilio potpisati. Ostali su bili tinejdžeri koji su tvrdili kako su vidjeli Peltiera u pucnjavi, ali su isto tako nakon svjedočenja izjavili da su bili prisiljeni od strane FBI-a. Agent koji je na prvom svjedočenju rekao kako su ubijeni agenti slijedili kamionet koji nikako nije mogao voziti Peltier, promjenio je svoj iskaz i

tvrdio kako su slijedili crveno-bijeli kamionet koji je povremeno vozio Peltier. Ipak ni jedan ga svjedok nije indetificirao kao ubojicu. Nije stalo na tome. Kao dokaz o njegovoj krivnji koristio se slučaj o navodnom pokušaju ubojstva policajca za koji nije dokazano da je kriv. Dokazi o teroru u Pine Ridge-u koji su bili prihvaćeni na suđenju Robideau i Butleru u suđenju Peltieru odbijeni su, a kao i mogućnost pozivanja na samoobranu. Obrana nije dobila na uvid svu dokumentaciju koju je FBI imao o Peltieru. FBI-evi balističari su svjedočili kako spremnik za metke nađen pokraj ubijenih agenata odgovara onome nađenom kod Peltiera, ali je namjerno prešućen dokaz da taj spremnik nije njegov. Tužitelj je izjavio

da je optuženi jednako kriv bez obzira - pucao iz daleka u samoobrani ili izbliza dok su bili ranjeni. To je prilično smiješno s obzirom da je u suđenju Robideau i Butleru pucanje iz daleka u samoobrani rezultiralo njihovim oslobođenjem...

Na temelju cijele te blamaže porota je osudila Peltiera na dvije doživotne robije. Živjela pravda, sustav i njegovi vjerni provoditelji! Ubrzo su prikupljeni novi dokazi koji potvrđuju Peltierovu nevinost, ali zahtjev za novim suđenjem je odbijen, kao i svi zahtjevi za uvjetnim puštanjem, bez obzira na peticije i potpore brojnih organizacija koje se bore za ljudska prava, iako se u sličnim slučajevima odobrava nakon manje od pola kazne koju je odslužio Peltier. Nedavno je komisija za uvjetnu izjavila da mu je neće odobriti dok ne prizna krivnju, a on je unatoč dugih 30 godina provedenih u zatvoru i želji za slobodom, izjavio: „Nije me briga ako moram provesti cijeli svoj život u zatvoru. Neću priznati zločin koji nisam počinio.“ Peltier je i iza rešetaka ostao aktivan; dobio je više nagrada za humanitarni rad.

Odgovara na sva pisma koja dobije:

Leonard Peltier
#89637-132
USP-Lewisburg
US Penitentiary
PO Box 1000
Lewisburg, PA 17837
USA

Danas dizajn sudjeluje u produkciji smeća, beskorisnih stvari i zato ga treba izokrenuti i izvrnuti ruglu

Serbestičko* kazanje o dizajnu

Danas dizajn sudjeluje u produkciji smeća, brendova, beskorisnih stvari, vizualizaciji korporacija, u onome što nas na prvi pogled čini bogatima.

Dizajn je pod neposrednim utjecajem tržišta u tolikoj mjeri da se kaže kako je odraz ili slika društvenog, ekonomskog i političkog stanja društva. Prenositelj je, danas već pandemije, oniomanije! Društvo potrošnje, „poduzetništva“, marketinga, mode, diktira dizajn isključivo kao sredstvo osmišljavanja predmeta za kupnju, a ne uporabu.

Marketing stvara umjetne potrebe, tako se proizvodi višak besmislenih predmeta kao hrana oniomaniji**!

prirodom. To samo znači da čovjek može pretvarati prirodu u korisnu a da se pritom ne poremeti biocenoza. Pitanje je koliko je čovjek svjestan ove činjenice, a još veće koliko je u stanju organizirati društvo koje može pročitati svoje potrebe i naći ravnotežu s prirodom i u prirodi. Drugi dizajn se temelji na etičkim i moralnim društvenim obavezama. Drugi dizajn je reakcija na ruglo u što se pretvorio današnji dizajn i slika bijede dizajnera kao služinčadi neokapitalizmu! Narastanjem suprotnosti nagomilanog bogatstva u rukama manjine i sramnog robovanja potrošnji većine s druge strane omogućit će skok iz tamnice kapitalizma!

Ljudi su manipulirani konformizmom, zaraženi oniomanijom, radije zure u slike nedostižnog obilja "bogatijeg sutra", a najmanje žele uočiti stvarnost. Ovu činjenicu vlastodršci i ostali zlotvori debelo koriste, i društvo i zemlju pretvaraju u odlagalište svojih

govana. Drugim riječima, dok jedemo govna, nema dizajna, a šta će se desiti kada se septička jama prepuni?

Arogancija bogatih i hiperprodukcija besmislenih predmeta kratkog je vijeka!

Samozavaravanje je da će nestati konfrontacija bogatih i siromašnih pomoću snažnog poticanja potrošačkog mentaliteta daleko od etičkih i moralnih načela!

Zemaljsku kuglu rascjepkati u parcele po vlasničkom ključu, sve u vlasničke odnose!!! To i jest vrhunac kapitalizma, lažne svemoći privatnog nad objektivno svima pripadajućim prirodnim dobrima. Mogu li siromašni birati? Hoće li pod svaku cijenu trčati za vlastitom srećkom? Svoju autentičnost graditi na nacionalizmu ili sličnim ponudama uobrazilje ili će se osloniti na vlastita kreativna crpilišta i

odgusariti sa zgradom osiguravajućeg društva, kao na početku filma "Smisao života" Montyja Pythona?

Siromašni sudjeluju u megamarketu Zapada preslikom konzumerističke civilizacije. To je samo rugobna slika o sreći kojoj je osnova neizmjerena količina posjedovanja stvari, zemlje, neba, vode, mora... Ako establišment nudi iluzije sreće radi to zbog vlastite potrošačke guzice... ..popušite koliko vam se puši...

Okrenimo naglavce marketinške iluzije! Brendove i sredstva manipuliranja izvrnimo ruglu! Današnji dizajn je u službi marketinga i oniomanije zato ga treba staviti pod ruglo kao što to činimo destrukcijom „brendova“. Otuda poziv na izopačavanje brendova.

Drugi dizajn rade serbesti, a pojavu naslovljujemo "serbestizam"!

Krešimir Bauer

* **Serbest** (tursizam, - serbez) slobodan, bez straha, bezbrižan, nezavisan samostalan, odvažan.

** **Oniomanija** (grčki one - kupovanje +) bolesni nagon za bezrazložnim kupovanjem svega i svačega

Država je tvorevina za društveni nadzor i obranu kapitalizma, potrebna samo njenim tvorcima, samoimenovanom establišmentu, kapitalistima i buržujima koja će podsticati „poduzetništvo“ kao uvjet „slobodnog tržišta / bez kojeg nema razvoja“. Nova totalitarnost! Zemlja će se „trošiti“ i trgovati novcem i ratovima, a društvo zagaditi stajlingom i kičem, potrošački prihvatljivim modelom dizajna i umjetnosti!

Struka dizajna ne mora biti u funkciji marketinga i neokapitalizma! Može stvoriti uvjete produkcije nužno korisnih predmeta iz prerađene prirode koji nisu nastali eksploatacijom prirode! Onda je to „drugačiji dizajn“ ili, nazovimo ga „drugi dizajn“. Drugi dizajn proizlazi iz svijesti čovjeka o sebi i okolišu, te je podstrek za interaktivni odnos sa

Revolucija će biti katalogizirana

Anarhistička knjižnica na vašem računalu

Projekt anarhističke knjižnice već neko vrijeme predstavlja važan doprinos prikupljanju, arhiviranju i dijeljenju anarhističkih teorijskih doprinosa, ali i istraživačkom radu, koji je ovim projektom olakšan. Upravo zbog toga je omogućeno skidanje cijele knjižnice na vaše računalo ili tek pojedinih dijelova, što će svakako olakšati pretraživanje.

Ukupan sadržaj projekta anarhističke knjižnice, odnosno stranice <http://theanarchistlibrary.org> sada je moguće skinuti na računalo kao jedan torrent. Veličina cijele arhive je oko 550 MB, no prije skidanja možete odlučiti želite li skinuti cijelu arhivu ili tek neke njene dijelove.

Arhiva sadrži html verzije svih tekstova kao i njihova pdf izdanja. Ipak, ovdje nećete pronaći i najnovije tekstove, jer će torrent biti obnavljan svakih šest od dvanaest mjeseci, dok najnovije tekstove u arhivi možete potražiti na samoj stranici.

"Knjižničari" mole sve koji skidaju arhivu za strpljenje i da nakon što je skinu nastave dijeliti barem u odnosu 1:1, ako ne i više od toga. Što više, to bolje. Torrent možete pronaći na <http://theanarchistlibrary.org>

Revolucija će biti katalogizirana

Pokrenut Centar za anarhističke studije

Centar za anarhističke studije je novoosnovana neprofitna udruga čiji je cilj proučavanje anarhističke teorije, prakse i povijesti, s osobitim naglaskom na anarhosindikalizmu, u svrhu čega Centar prikuplja anarhističku literaturu i objavljuje publikacije anarhističke tematike te organizira predavanja, seminare i tribine, kažu pokretači ove inicijative. Tijekom listopada 2009. godine pokrenuli su svoju mrežnu stranicu, što je ujedno bila i prva aktivnost udruge.

Stranica se nalazi na adresi <http://anarhizam.hr> Web stranica Centra je zamišljena kao internetski arhiv slobodarske literature, dostupan svakome u svakom trenutku. Arhiv se stalno nadopunjava tekstovima s područja anarhističke i slobodarske teorije, prakse i povijesti te intervjuima i fotografijama.

Osim vijesti, CAS na svojoj stranici objavljuje recenzije anarhističkih knjiga, pamfleta, brošura, stripova i ostalog materijala.

Dvije nove analitičke publikacije o pobuni u Grčkoj

Analize pobune u Grčkoj

U vrijeme prve godišnjice pobune koja je potresla Grčku u prosincu 2008. godine pa onda i cijeli svijet, pojavile su se dvije publikacije koje donose pregled događaja, analize i niz tekstova objavljenih tijekom pobune. Danas, godinu dana nakon tih

događaja, posve je jasno da pobuna nije nestala, već je utihnula, te se pojavljuje u različitim intenzitetima kao odgovor na sve jaču represiju, koja se pojačala nakon izbora i pobjede socijalista.

Važnost ovih publikacija je u tome što objedinjuju različite

tekstove i otkrivaju motivaciju i uzroke pobune, ali donose i analizu koja nastaje s određenim odmakom i nakon godinu dana razmatra doseg pobune, pozitivne i negativne učinke odabranih strategija te pomažu u određivanju sljedećih koraka. S druge strane, riječ je o važnim dokumentima koji za sve nas koji smo zemljopisno udaljeni i živimo u drugačijem društvenom kontekstu, jer olakšavaju razumijevanje onoga što se dogodilo i što se još uvijek događa u Grčkoj, te omogućava povezivanje tih događaja s globalnim

kontekstom koji na isti način utječe na naše živote.

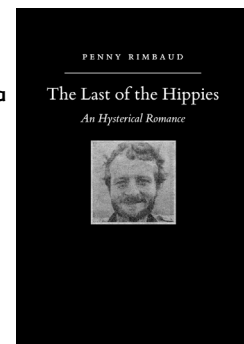
Knjiga "Everyone To The Streets: Communiques and Texts from the Streets and Occupations" nastala je kao trud nekolicine ljudi okupljenih oko londonskog 56a Infoshopa (<http://56a.org.uk>), a na 150 stranica donosi uvod uređivačkog kolektiva, kronologije zbivanja u Ateni i Solunu, petnaestak tekstova i komunique nastalih tijekom pobune, analizu i pogovor. Knjigu možete kupiti za 5 funti, a sav prihod je benefit za političke zatovrenike u Grčkoj. Ukoliko se nalazite u Londonu, onda je najbolje da knjigu nabavite direktno, a svi ostali je mogu naručiti preko weba od www.actedistribution.org. Druga publikacija "A day when Nothing is Certain - Writings on the Greek insurrection" pojavila se s druge strane oceana, u SAD-u, te također sadrži niz tekstova i analiza o zbivanjima u prosincu 2008. godine. Osim što kruži u tiskanom obliku, moguće je preuzeti je kao pdf u verziji za čitanje na računalo ili kao pdf spreman za tisak i/ili kopiranje putem linka sa web stranice Ispod pločnika.

Penny Rimbaud: *The last of the hippies - An hysterical romance*, Active, London, 2009.

Posljednji hipi

Active distribution nam donosi jedno odlično reizdanje u formatu džepne knjižice od stotinjak stranica. Riječ je o *The last of the hippies* Pennyja Rimbauda, osnivača, bubnjara i tekstopisca izrazito bitnog anarhopank benda Crass.

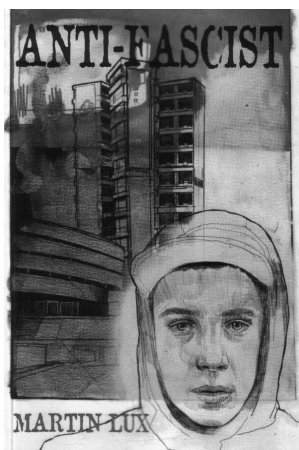

Ova knjižica je prvobitno izašla 1982. godine kao dodatak uz Crassov "Christ - the allbum" Lp, kako kaže sam Penny, u doba prije štrajka rudara, AIDS-a, zaljevskih ratova, CD-ova, globalizacije ili kako su oni to nekad jednostavno zvali "divljajućeg kapitalizma", no nije ni najmanje izgubila oštrinu kritike autoriteta i sistema sposobnog uništiti svakog pojedinca koji predstavlja prijetnju kontroli velikog brata. Jedna od takvih priča je i priča o životu i smrti "posljednjeg hipika" Philla Russella znanog kao Wally Hope, osnivača Stonhenge festivala, koji je pod sumnjivim optužbama zatočen u mentalnoj instituciji gdje mu je lijekovima razoren mozak. Kroz priču o Wallyu, Penny odlično prikazuje atmosferu Engleske krajem šezdesetih, hipi pokreta, pa preko sedamdesetih, velike "rock'n'roll" prijevare znane kao pank i na kraju osamdesetih, crnih dana Tatčeričinog režima i rata na Falklandima. Naravno, sve to iznosi na svoj specifični kritički način. Posebno je bitan uvod knjige u kojem Penny dvadeset i pet godina nakon pisanja tog teksta iznosi svoj pogled s današnje perspektive te postaje jasno koliko su se u međuvremenu promijenila njegova razmišljanja o mirovnjačkim taktikama tadašnjeg anarhopank pokreta. Taj je zaokret posebice vidljiv u njegovoj biografiji *Shibboleth - my revolting life* koju je, kao i *The last of the hippies*, moguće pronaći u slobodarskoj knjižnici i čitaonici Roko i Cicibela.

Martin Lux: *Anti-fascist*, Phoneix Press, London, 2006.

Politika uličnog nasilja

Martin Lux londonski je anarhist i jedan od osnivača Class War federacije. Aktivan je u antifašističkom pokretu još od kraja 60-ih godina. Knjiga *Antifascist* skup je njegovih osobnih iskustava vezanih uz buđenje neofašizma u Britaniji i organiziranje otpora različitih antifašističkih skupina. Pisana je slengom istočnog Londona, a zbog izrazitog naglaska na nasilnom suprotstavljanju fašizmu, knjiga se vjerojatno neće svidjeti pacifistima. Kritika fašizma je u ovoj knjizi brutalna; ne mari za političku korektnost i dolazi od siromašnog dijela radničke klase. Luxova fikcija na nasile često koketira sa čistim huliganizmom i kao takva ne ostavlja prostor za promišljanje takvih metoda.

Elektroničko izdanje knjige 'Anarhizam i drugi ogledi' Emme Goldman

Društvo za promicanje književnosti na novim medijima (DPKM) objavilo je u suradnji s zagrebačkim DAF-om u okviru projekta "Besplatne elektroničke knjige" novi besplatni naslov: "Anarhizam i drugi ogledi" Emme Goldman. Riječ je o knjizi koju možemo nazvati ključnim djelom Emme Goldman jer sadrži izrazito važne tekstove od kojih mnogi predstavljaju temelje anarhističke kritike društvenih odnosa. Također, riječ je o jednom od najjasnijih obrazloženja što je anarhizam i što anarhisti žele. Knjigu možete čitati na www.elektronickeknjige.com

Tko kaže da anarhisti ne planiraju i ne organiziraju?

Anarhistički sajmovi knjiga u svijetu

Posljednjih nekoliko godina pokrenut je niz anarhističkih sajmova knjiga, tako da gotovo nema dijela svijeta u kojem se ne održava neki sajam. Sajmovi su postali važan društveni događaj, kako za lokalnu zajednicu, tako i kao mjesto susreta diskusije unutar pokreta. Upravo zahvaljujući sajmovima knjiga danas postoji niz novih mogućnosti diskusije i razmjene iskustava te uspostavljanja direktne komunikacije unutar anarhističkog pokreta, a okupljanje oko knjiga je tek dio onoga što sajmovi predstavljaju. Svaki od sajmova koji se trenutno organiziraju u svijetu ne okuplja samo izdavače i grupe koje objavljuju knjige, već kroz bogat program omogućava razvoj diskusije, razmjenu iskustava, upoznavanje s idejama i inicijativama te za lokalnu zajednicu predstavlja važan društveni događaj. Upravo zbog velikog broja sajmova, mogućih preklapanja datuma i lakšeg planiranja drugih aktivnosti, stvoren je blog na kojem možete pronaći popis većine sajmova te datume njihovih održavanja, kao i linkove na stranice svakog pojedinog sajma. Tako da umjesto pojedinačne najave za svaki sajam, upućujemo vas na <http://anarchistbookfairs.blogspot.com> gdje možete pronaći sve potrebne informacije.

Država opet zatvara anarhiste kao primjer svima koji se usuđu suprotstaviti nasilju na kojem sama počiva

Apsurdna optužba za terorizam

Nakon što su krajem kolovoza 2009. godine u Beogradu bačena dva molotovljeva koktela na Grčku ambasadu, policija je nakon tjedan dana istrage privela na informativni razgovor šest pripadnika/ica Anarhosindikalističke inicijative iz Beograda, nakon čega su izvedeni pred istražnog suca koji im je odredio jednomjesečni pritvor zbog sumnje za djelo međunarodnog terorizma.

Pritvor je u više navrata produžen da bi nakon tri mjeseca pritvora, odnosno početkom studenog, bila podignuta i konačna optužnica za međunarodni terorizam.

No, krenimo od početka. Nakon što je upućen poziv za solidarnost s grčkim anarhistom Thodorisom Iliopoulosom i aktivnostima kojima bi se izvršio pritisak na grčke vlasti kako bi bio pušten na slobodu jer se u zatvoru nalazio osam mjeseci i već četrdeset dana je štrajkao glađu, u nizu gradova u svijetu održani su

prosvjedi, predavanja, informativne akcije, dok su u Beogradu na grčku ambasadu bačena dva molotovljeva koktela, za što je odgovornost preuzela nepoznata anarhistička grupa "Crni Ilija".

Nakon kratke istrage zbog napada privedeni su članovi i jedna članica Anarhosindikalističke inicijative iz Beograda, koji su se ogradili od ovog napada. Prethodnih dana su se neki od članova ove organizacije, a prema izvještaju B92 uredno prijavljene u registru nevladinih organizacija Srbije, ogradili od napada i to tvrdnjama da podržavaju zahtjeve, ali ne i metode koje su koristile osobe odgovorne za taj napad.

Tako su Ratibor Trivunac, Tadej Kurepa, Ivan Vulović, Sanja Đokić, Ivan Savić i Nikola Mitrović postali prvi međunarodni teroristi i to zbog, kako je kasnije postalo jasno, 150 kuna štete na zgradi ambasade i jednom ispisanom zaokruženom A.

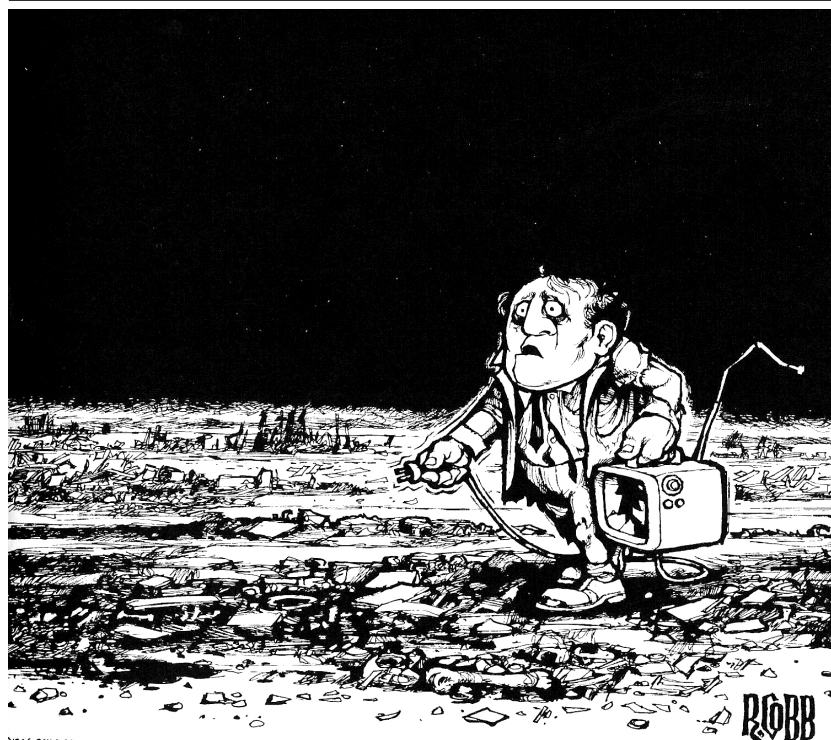
U ovom vježbanju strogoće ASI ipak nije ostao sam i napušten, jer su se ubrzo aktivirali međunarodni kanali podrške i solidarnosti, održano je puno prosvjeda u cijelom svijetu kako bi se beogradsku šestorku pustilo na slobodu, a tome su se priključila i Grupa za monitoring procesa protiv šestoro anarhista, koji su u više navrata pisali prosvjedna pisma, pa su se čak i sami "kazneno prijavili" (zbog sudjelovanja na okruglom stolu koji se bavio uhapšenima) kako bi pokazali apsurdnost cijele situacije u kojoj je policija troje mladih anarhista u Vršcu optužila za "ometanje pravde" jer su ljepili plakate na kojima je pisalo "Sloboda za uhapšene anarhiste".

Grupa, koja je uputila spomenutu prijavu je početkom siječnja organizirala i prosvjed ispred Ministarstva pravde u Beogradu i Centralog zatvora, gdje su istaknuli transparente na kojima je pisalo "Naši drugari nisu teroristi" i "Ometamo nepravdu".

U trenutku pisanja ovog članka šestoro anarhista je već više od pet mjeseci u zatvoru i očekuju suđenje po optužnici za međunarodni terorizam, a Tadej Kurepa je brutalno pretučen u zatvoru od strane kriminalaca koji su ga reketarili i pokušali izvući 2000 eura od njegove obitelji na način da obitelj dostavi taj novac nekom kriminalcu na slobodi. Upravo je ovakvo nasilje sastavni dio represije i onoga što zatvori grade, a politički zatvorenici su laka meta nasilnika koje država zapošljava za obavljanje prljavih poslova.

Više o ovom slučaju kao i razvoju situacije možete pratiti na Facebook grupi "Sloboda uhapšenim anarhistima!"

Ispod pločnika možete pronaći u:

ZAGREB :: književni klub Booksa, Martićeva 14d // knjižara Jesenski i Turk, Preradovićeva 5 // knjižara Meandar, Kaptol centar // knjižara Planetopija, Ilica 72 // Superknjižara, Rooseveltov trg 4 // net kulturni klub Mama, Preradovićeva 18, // Roko i Cicibela, Frankopanska 1 // **ČAKOVEC** :: knjižara VBZ, Kralja Tomislava 3 // **KARLOVAC** :: Domaći, Struga 1 // **PULA** :: infoshop Mica-Maca, Gajeva 3 // **RIJEKA** :: infoshop Škatula, Delta 5 // **SPLIT** :: infoshop Dislexia, Klub Kocka, Savska bb // **ZADAR** :: Smart shop, Stomorica 2 // **Z.V.U.K.**, Rikarda Jeretova Katalinića 5 // ...i raznim javnim događanjima... Ukoliko ste u mogućnosti distribuirati Ispod pločnika, javite se i poslati ćemo vam željeni broj primjeraka...

Grupe i projekti

U svakom broju ćemo objavljivati listu kontakata grupa i projekata koji su aktivni. Priključite se ili, još bolje, pokrenite svoju inicijativu pa nam javite vaš kontakt.

Anarhistički sajam knjiga u Zagrebu

<http://www.ask-zagreb.org>

Centar za anarhističke studije

<http://www.anarhizam.hr>

Izdavačka kuća DataArt

<http://www.dataart.hr>

Hrana, a ne oružje!

<http://www.hranaaneoruzje.net>

Infoshop Dislexia

Klub Kocka, prvi ulaz desno, Savska bb, Split

e-mail: infoshop_dislexia@net.hr

Infoshop Tabula Rasa

Kralja Tomislava 31, Čakovec

<http://www.kmck.org>

Slobodarska knjižnica i čitaonica Roko i Cicibela

Frankopanska 1 (u dvorištu), Zagreb

Mreža anarhosindikalista/kinja - MASA

<http://www.masa-hr.org>

Infoshop Škatula

Delta 5 (bivša zgrada Ivex-a), Rijeka

<http://skatula.anarhija.org>

Sabotaža pokvarenog sistema

<http://aktivizam.12.forumer.com>

Izdavačka kuća Što čitaš?

<http://www.stocitas.org>

Početna naklada Ispod pločnika je 1500 kopija. Stvarna naklada je vjerojatno i veća, ali nemamo uvid u ukupan broj kopija koje nastanu nakon početne naklade.